

*0: EK
*1: 2009-2010
*2: 19
*3: WordXP
*4: 19de vergadering
*5: Dinsdag 16 februari 2010
*6: 13.30 uur
**

Voorzitter: Van der Linden

Tegenwoordig zijn 70 leden, te weten:

Asscher, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Benedictus, Van den Berg, Biermans, Van Bijsterveld, De Boer, Böhler, Doek, Dölle, Dupuis, Duthler, Eigeman, Elzinga, Engels, Essers, Flierman, Franken, Goyert, De Graaf, Hamel, Haubrich-Gooskens, Hendriks, Hillen, Ten Hoeve, Hofstra, Holdijk, Ten Horn, Huijbregts-Schiedon, Janse de Jonge, Van Kappen, Kneppers-Heijnert, Koffeman, Kox, Kuiper, Lagerwerf-Vergunst, Laurier, Leijnse, Leunissen, Van der Linden, Linthorst, Meindertsma, Meulenbelt, Meurs, Noten, Peters, Putters, Quik-Schuijt, Reuten, Rosenthal, Schaap, Schouw, Schuurman, Slager, Slagter-Roukema, Smaling, Strik, Swenker, Sylvester, Terpstra, Thissen, Vedder-Wubben, Vliegenthart, De Vries, De Vries-Leggedoor, Werner, Westerveld, Willems en Yildirim,

en de heer Hirsch Ballin, minister van Justitie, en mevrouw Bijleveld-Schouten, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

alsmede mevrouw Van Dijken, initiatiefneemster.
**

*N

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Hermans, wegens bezigheden elders;

Broekers-Knol, wegens verblijf buitenslands;

Van Driel, wegens verblijf buitenslands in verband met deelname aan de Parlementaire Assemblee van de NAVO;

Tiesinga, wegens ziekte.
**

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.
**

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

*B

!Minimumnormen asiel!

Aan de orde is de behandeling van:

- de brief van de voorzitter van de vaste commissie voor de JBZ-Raad aan de Voorzitter van de Eerste Kamer met het verzoek in te stemmen met een conceptbrief aan de Europese commissie inzake een subsidiariteitstoets ontwerprichtlijn minimumnormen asiel en een subsidiariteitstoets ontwerprichtlijn procedures asiel (32218, 32219, letter C).

De **voorzitter**: Ik stel aan de Kamer voor, in te stemmen met de genoemde conceptbrief.
**

Daartoe wordt besloten.

*B

!Vrijstelling parkeerbelasting!

Aan de orde is de behandeling van:

- het voorstel van wet van het lid Van Dijken houdende wijziging van de Gemeentewet in verband met een vrijstelling van parkeerbelastingen voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart (30879).

De **voorzitter**: Ik heet mevrouw Van Dijken, de initiatiefneemster, de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de heren Jongma en Langenhuijzen, adviseurs van de initiatiefneemster, van harte welkom in de Eerste Kamer.
**

De beraadslaging wordt geopend.

*N

Mevrouw **Huijbregts-Schiedon** (VVD): Voorzitter. Hoewel de VVD-fractie niet heeft deelgenomen aan de schriftelijke voorbereiding van dit wetsvoorstel, wil ik bij de plenaire behandeling namens mijn fractie toch een aantal opmerkingen maken en kanttekeningen plaatsen, die hebben geleid tot ons oordeel. Middels dit voorstel wil de initiatiefneemster een uniforme regeling voor alle gemeenten door in artikel 225 lid a Gemeentewet een beperking van de vrijheid van gemeentebesturen aan te brengen in het heffen van parkeerbelasting.

Laat ik vooropstellen dat de VVD de overwegingen die tot dit voorstel hebben geleid, een warm hart toedraagt, namelijk het bevorderen van mobiliteit van mensen met een handicap en het wegnemen van de barrières die dat in de weg staan. De vraag is echter of het gekozen instrument, wijziging van de Gemeentewet, daarvoor een juiste keuze is. In de Tweede Kamer heeft de VVD-fractie dit voorstel niet gesteund

omdat er sprake is van een inbreuk op de gemeentelijke autonomie en het ook de vraag maar is of het rechtvaardig is om houders van een gehandicaptenkaart in algemene zin vrij te stellen van het betalen van parkeerbelasting. Vooral de inbreuk op de gemeentelijke autonomie is voor de Eerste Kamerfractie van de VVD een zwaar middel, dat naar onze mening ten principale slechts in zeer uitzonderlijke en ernstige situaties mag worden ingezet. De vraag of vrijstelling van het betalen van parkeerbelasting voor specifieke groepen in onze samenleving een dergelijke uitzondering rechtvaardigt, wordt door de VVD-fractie ontkennend beantwoord.

Tegelijkertijd is de VVD een groot voorstander van extra bescherming en toegankelijkheid van parkeervoorzieningen voor gehandicapten, maar parkeerbeleid is bij uitstek een gemeentelijke zorgtaak. Wie in deze dagen de lokale verkiezingscampagnes volgt, wordt daarin bevestigd. 60% van de gemeenten heeft inmiddels een vorm van gratis parkeren voor houders van een gehandicaptenkaart. Trouwens, over gemeentelijke autonomie gesproken, de uitgifte van die kaart verschilt overigens ook per gemeente.

In dit wetsvoorstel zou men zich dus vooral moeten richten op de 40% achterblijvers. Daarvoor zijn nog wel andere methoden denkbaar. Daar is ook van gedachten over gewisseld in de correspondentie via de VNG bijvoorbeeld. Dat is een andere methode dan een ingreep in de Gemeentewet. Daarnaast is met de introductie van elektronische betalingsmethoden binnen afzienbare tijd voldoende tegemoet te komen aan de bedoelingen van de initiatiefneemster, zeker nu zij in de memorie van antwoord op het verslag aan de Eerste Kamer heeft aangegeven dat het voorstel niet het wegnemen van een financiële barrière beoogt, maar van een fysieke.

Een andere reden van het wetsvoorstel is dat vanwege de verschillende tijdsbeperkingen in parkeertijden in de verschillende gemeenten een aanpassing van artikel 225 Gemeentewet nodig is. Die reden is ook door de komst van telefonisch betalen vervallen.

Samengevat: het wetsvoorstel is sympathiek, maar daarmee begeeft men zich op het vlak van de gemeenteraadscampagnes, die niet in het parlement maar in de gemeenten moeten plaatsvinden. Wijziging van de Gemeentewet dient slechts te gebeuren wanneer er een zwaarwegend belang mee wordt gediend en er geen andere wegen openstaan om het beoogde doel te bereiken. Van beide is hier geen sprake.

Met bijzondere belangstelling wacht de VVD de reactie van de initiatiefneemster af.

*N

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Voorzitter. Voor welk probleem is dit wetsvoorstel een oplossing? Het wetsvoorstel van vandaag zou eigenlijk overbodig moeten zijn. Het is gênant dat in Nederland de vervoersmogelijkheden voor gehandicapten zo slecht en belemmerend zijn. Waar de beperking al flexibiliteit in het dagelijkse leven wegneemt en het

openbaar vervoer zo moeizaam toegankelijk is, wordt het gebruik van eigen vervoer voor mensen met een beperking des te belangrijker en soms een must. Deze medeburgers, die niet in staat zijn zelfstandig 100 meter aan één stuk te voet te overbruggen, komen in aanmerking voor een Europese gehandicaptenparkeerkaart. Probleem opgelost? Nee, helaas niet, want het parkeerbeleid voor gehandicapten met een dergelijke kaart verschilt sterk tussen gemeenten in Nederland en veroorzaakt veel onduidelijkheid en belemmeringen. Het is geen probleem in mijn woonplaats Groningen, noch hier in Den Haag, noch in sommige andere steden waar men met een gehandicaptenparkeerkaart overal zonder te betalen kan parkeren. Maar o wee in die gemeenten waar men met een gehandicaptenparkeerkaart wel overal moet betalen, ook op de officiële invalidenparkeerplaatsen.

Het probleem is dat de automaat waar men moet betalen, voor een gehandicapte vaak niet goed bruikbaar is, onbereikbaar is geplaatst, of niet toegankelijk is omdat er vaak onderweg naartoe obstakels staan. Meestal heeft een gehandicapte ook meer tijd nodig om te betalen, waardoor hij soms al beboet is zonder daar iets aan te kunnen doen. Met het wetsvoorstel van vandaag zou een oplossing moeten worden geboden voor het probleem dat gemeenten in Nederland niet in staat blijken te zijn overal parkeerautomaten goed bruikbaar en toegankelijk te maken voor alle burgers, inclusief de gehandicapten.

Chapeau dus voor de initiatiefneemster van dit wetsvoorstel! Als artikel 225 Gemeentewet wordt aangepast conform dit wetsvoorstel, dan is er voorlopig een oplossing voor het geschetste probleem, zodat gehandicapten met een gehandicaptenparkeerkaart, net zoals in Groningen en Den Haag, overal zonder te betalen kunnen parkeren. Voorlopig, omdat dit wetsvoorstel een horizonbepaling kent, waarin een maximale werkingstermijn van vijf jaar voor deze wetsbepaling wordt aangegeven. Uiterlijk over vijf jaar zal er dus een minstens even afdoende oplossing moeten zijn.

Ik gebruikte daar straks het woord "gênant". Ik wil dit nog eens benadrukken. Wij vinden in Nederland een gevarieerde samenleving wenselijk, maar de praktijk van alledag staat daarmee nogal eens op gespannen voet. Het Sociaal en Cultureel Planbureau laat zien hoeveel letterlijke en figuurlijke drempels overwonnen moeten worden. Afgelopen zomer realiseerde ik mij dat nog eens extra, toen ik zag hoe het ook anders kan. Ik zat in de stadsbus in San Francisco. Een mevrouw in een elektrische rolstoel reed de bus binnen en er werden enkele stoelzittingen opgeklapt opdat zij veilig en met voldoende ruimte haar stoel kon parkeren. Zover is het in veel staten van de VS nog niet, maar ook in Nederland niet. Voorbeelden inspireren. Ze laten zien dat het wel anders kan! Alleen gaat het niet vanzelf. Inclusiefbeleid landt niet automatisch. Wij belijden wel gelijke behandeling, maar zorgen daarvoor nog lang niet altijd en overal, ook niet als wetgever. Het is dankzij initiatiefneemster Van Dijken dat wij

vandaag met deze wetswijziging tenminste een irritant obstakel voor de gehandicapte medemens in een auto kunnen wegnemen.

Het gaat vandaag om een aanpassing van de Gemeentewet. Mijn fractie heeft er volledig vree mee om de autonomie van gemeenten op dit punt een beetje aan te tasten. Het is overduidelijk dat die inperking van de autonomie vooralsnog nodig is. De fractie van de SP zal dit initiatiefwetsvoorstel daarom van harte ondersteunen. Wij hebben nog enige vragen.

Kan initiatiefneemster toelichten hoe zij semipublieke en publieke instellingen die niet onder de Gemeentewet vallen, wil stimuleren om vergelijkbare oplossingen te bieden voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart? Zoals gezegd, is daarbij niet gratis parkeren het doel maar probleemloos, onbelemmerd parkeren voor eenieder. Het gaat de initiatiefneemster immers niet om gratis parkeren voor gehandicapten of om het promoten van autogebruik door gehandicapten, maar om het verbeteren van de mobiliteitsmogelijkheden voor mensen met beperkingen.

Kan initiatiefneemster aangeven of zij of haar partij voornemens is om ook andere vervoersproblemen voor gehandicapten aan te pakken? Vindt zij niet ook dat het veel te lang duurt eer ons bus- en treinstelsel optimaal wordt voor gehandicapten? Staatssecretaris Bussemaker, minister Eurlings en staatssecretaris Huizinga schrijven bijvoorbeeld in het ontwerpbesluit met regels over de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en de daartoe te verrichten aanpassingen: "Rekening houdend met de variabele economische levensduur van het vervoersmaterieel zal al het spooormaterieel in 2030 toegankelijk zijn." De Chronisch zieken en Gehandicapten Raad liet beide Kamers in reactie op dit ontwerpbesluit in elk geval weten vanzelfsprekend te blijven aandringen op het vervroegen van verbeteringen en het aanscherpen van normen. Vindt de CG-Raad mevrouw Van Dijken aan zijn zijde?

Juist vorige week ontvingen beide Kamers van staatssecretaris Bussemaker antwoord op door hen op 18 november en 2 december 2009 gestelde vragen over dat ontwerpbesluit. Van de antwoorden worden wij niet vrolijk. Zelfs gepaste informatie over de toegankelijkheid van het openbaar vervoer zal nog vijf jaar nemen. Die tijd is nodig voordat Connekt, in opdracht van Verkeer en Waterstaat, de standaarden voor gegevens over toegankelijkheid op orde heeft, zodat de data toepasbaar zijn in onder andere reisplanners.

Onlangs noemde Jacqueline Schoonheim van de Universiteit Maastricht in haar lezing over de implementatie van het VN-verdrag over gelijke rechten voor chronisch zieken en gehandicapten het Nederlandse beleid paternalistisch en niet best. Het verdrag is nog steeds niet geratificeerd. Nederland is hekkensluiter van Europa, en de concrete gevolgen zoals onder andere voor iedereen toegankelijk openbaar vervoer hebben geen prioriteit. Zoals columnist Marja Morskieft in Markant, het blad van de gehandicaptenzorg, schreef: "Toen ik de NS belde of ik een uur eerder

mocht vertrekken omdat ik doodmoe was, peperde een bitse mevrouw me in: 'Dat moet u drie uur van te voren aanvragen.' Nee, dus, normaal?"

Met ingroeimodellen zoals die in het eerdergenoemde ontwerpbesluit staan, zijn gehandicapten nog jarenlang meer dan gemiddeld noodzakelijkerwijs aangewezen op gebruik van de auto. Dat laten wij toch niet gebeuren? Dat vraag ik de initiatiefneemster en de staatssecretaris van BZK. Mijn fractie ziet met belangstelling de beantwoording van de vragen tegemoet.

*N

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Vandaag behandelen we de initiatiefwet van mevrouw Van Dijken over de vrijstelling van parkeerbelastingen voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart. Allereerst wil de PvdA-fractie de initiatiefneemster van harte complimenteren met de inzet voor de doelgroep, het wetstechnische werk dat is verzet en de snelheid waarmee de antwoorden op de vragen van deze Kamer zijn gekomen, al heeft mijn fractie in eerste aanleg geen schriftelijke vragen gesteld. Wij wilden dat hier plenair doen. Het is een compliment aan mevrouw Van Dijken waard. De PvdA-fractie is positief over dit wetsvoorstel omdat het de mobiliteit van mensen met beperkingen aanzienlijk kan verbeteren.

Veel gemeenten doen al wel geruime tijd aan parkeerbeleid voor gehandicapten, maar ze doen dat nogal verschillend van elkaar. Deels is dat inherent aan de lokale autonomie, maar het leidt er in het geval van mensen met beperkingen toe dat men voorafgaand aan het reizen bij gemeenten moet informeren hoe men dicht bij bijvoorbeeld winkels of stadhuis kan parkeren, wat de tarieven zijn en waar de betaalmeters staan. De betaalautomaten zijn niet altijd goed bereikbaar en niet altijd ingesteld op mensen met een handicap. Dat is nogal cruciaal als je slecht ter been bent. De informatie daarover schiet vaak tekort. Ter plekke is veelal niet duidelijk welke regels er gelden voor het parkeren door mensen met een beperking, waardoor ook de kans op boetes groot is. Het initiatiefwetsvoorstel beoogt dit op te lossen door het parkeren aan de parkeermeter voor houders met een gehandicaptenparkeerkaart gratis te maken. Omdat deze groep mensen sowieso al flink beperkt wordt in hun mobiliteit en vaak moeilijk met het ov kan reizen, ziet de PvdA-fractie dit als waardevol alternatief.

Wij willen graag meewerken aan een snelle invoering van deze wet zodat er duidelijkheid komt voor de doelgroep, die hier al geruime tijd op wacht. Dat blijkt ook weer uit de brief van de CG-Raad die we dit weekend ontvingen. Wij besloten dus geen schriftelijke vragen te stellen, maar onze vragen meteen in de plenaire behandeling te brengen. Onze vragen sluiten wel aan bij hetgeen collega-fracties eerder hebben geschreven in hun schriftelijke inbreng. Wij hebben drie vraagpunten.

Ons eerste vraagpunt betreft de lokale autonomie en de beleidsvrijheid van gemeenten om dit soort zaken zelf te regelen. Veel gemeenten hebben in hun parkeerbeleid al aandacht voor

gehandicapten. De gemeenten vullen dat dus verschillend in. Zij moeten nu aan de generieke vrijstelling van parkeerbelastingen voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart voldoen. De initiatiefneemster bepleit deze landelijke regeling boven lokale diversiteit, omdat zij tot minder onzekerheid leidt over geschikte parkeervoorzieningen in bijvoorbeeld buurgemeenten. Daarnaast voorkomt de landelijke regeling dat gemeenten besluiten de vrijstelling van parkeertarieven af te schaffen, hetgeen in tijden van bezuinigingen niet ondenkbaar is. Dat zagen we de afgelopen week ook weer in berichten over sterk stijgende parkeertarieven voor andere parkeerplaatsen. Een landelijke regeling bevordert de mobiliteit van mensen met beperkingen en borgt dat deze groep fysiek en financieel niet onevenredig zwaar belast wordt. De vraag komt echter wel naar boven in hoeverre het centraal regelen van parkeerbeleid past in de decentrale sturingsfilosofie die we in de zorg en de dienstverlening de afgelopen jaren hebben doorgevoerd. Betreft dit nu juist niet de beleidsvrijheid van gemeenten, die dit soort zaken in het kader van onder meer de Wmo zouden moeten regelen? Kan de initiatiefneemster nog eens duidelijk aangeven waarom precies dit punt centralistisch veranderd zou moeten worden? Zij geeft immers in de schriftelijke beantwoording aan dat veel gemeenten hieraan in hun parkeerbeleid al veel aandacht schenken. Ook van de regering vernemen wij graag hoe zij de verhouding ziet tussen deze wet en de bredere sturingsfilosofie van het kabinet op lokale beleidsvrijheid.

Ons tweede vraagpunt betreft de gelijke behandeling van verschillende doelgroepen met en zonder beperkingen. Kwijtschelding van parkeertarieven voor mensen met beperkingen komt ons sympathiek voor, maar hoe rechtvaardig is het om dit in generieke zin te doen, bijvoorbeeld ten opzichte van ouderen zonder beperkingen die wel minder mobiel zijn en uitkeringsgerechtigden, die om financiële redenen wellicht minder mobiel zijn? Wij realiseren ons heel goed dat mensen met beperkingen al heel snel in de hoek zitten waar zij financieel en fysiek met grote beperkingen te maken hebben en dat zij niet altijd de keus hebben om met het ov of met de fiets te gaan. Tegelijkertijd betekent dat niet dat parkeren voor deze groep gratis hoeft te zijn. De initiatiefneemster geeft in de memorie van antwoord wel duidelijk aan dat het haar niet gaat om het gratis parkeren, maar om de verbetering van de mobiliteit en om het wegnemen van de onduidelijkheid over de vraag of de betaalmeters en parkeertijden wel tegemoetkomen aan de fysieke mogelijkheden van mensen met beperkingen. Kan de initiatiefneemster uitleggen waarom de gratis kaart het beste middel is gebleken om dat te realiseren en of er varianten zijn overwogen waarin wel betaling aan de orde was, bijvoorbeeld gedeeltelijke? Zo ja, waarom zijn die varianten afgefallen? Zo nee, waarom niet? Daarnaast geldt deze regeling niet voor parkeergarages. Ontstaat er met deze regeling niet een nieuwe onduidelijkheid en ongelijkheid voor mensen met beperkingen die

vooral op garages aangewezen zijn? Hoe zal hierover worden gecommuniceerd met de doelgroep?

Ons derde vraagpunt betreft het mogelijke misbruik dat van de gehandicaptenparkeerkaart zou kunnen worden gemaakt. Ook in de Tweede Kamer is hierbij uitvoerig stilgestaan. Op het moment dat we de gehandicaptenparkeerkaart gratis maken, vertegenwoordigt hij een waarde en is de kans aanwezig dat fraude met gratis parkeren toeneemt. Is nu voldoende gewaarborgd dat misbruik voorkomen kan worden? In het Tweede Kamerdebat is ook van regeringszijde gesproken over een registratiesysteem van gehandicaptenparkeerkaarten. De criteria om er een te bemachtigen moeten streng zijn en de nummers van de kaarten zouden geregistreerd kunnen worden. Hoe staat het met de gedachtevorming op dat punt? Wij vragen met name aan de regering of er zicht is op een systeem dat fraude daadwerkelijk kan beperken. De initiatiefneemster bepleitte in de Tweede Kamer een serieuze boete bij misbruik van zowel parkeerplaatsen als de gehandicaptenparkeerkaart. Kan de regering daar meer over zeggen? Hoe zal dit bij inwerkingtreding van de wet in zijn werk gaan?

Tot slot kom ik bij een instemmende opmerking die de horizonbepaling van dit wetsvoorstel betreft. Het wetsvoorstel geldt in eerste aanleg voor vijf jaar. De wet wordt na drie jaar geëvalueerd. Dat lijkt ons een goede zaak, want zo kan er tijdig worden bekeken in hoeverre de voordelen voor mensen met beperkingen echt gerealiseerd worden, alsmede of het inbreuk maakt op wat lokaal aan beleid voor mensen met beperkingen wordt ontwikkeld. Dat laatste maakt duidelijk dat in de evaluatie breder lokaal gekeken zou moeten worden hoe het parkeerbeleid en het gehandicaptenbeleid eruit zien. Dan doel ik op de toegankelijkheid van wegen, parkeergarages, de werking van slagbomen et cetera. Wij vinden het van realiteitszin van de initiatiefneemster getuigen dat deze tijdige evaluatie en horizonbepaling in het wetsvoorstel zijn aangebracht. Het biedt de mogelijkheid de praktijk te laten spreken en de wetgeving daarop mee te laten bewegen.

Wij gunnen mevrouw Van Dijken uiteraard de naamgeving van deze wet, maar stiekem wensen wij haar toe -- en wij denken dat dit ook haar diepste wens is -- dat bij de evaluatie blijkt dat de "wet-Van Dijken" niet meer nodig is omdat de groep mensen met beperkingen veel beter wordt geholpen in hun mobiliteit via gemeentelijk beleid. Wij wachten met belangstelling de reactie van de initiatiefneemster en de regering af.

*N

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Ik begin met de opmerking dat mijn bijdrage tevens wordt uitgesproken namens de OSF. Mijn tweede opmerking van tevoren is dat ook ik me graag wil aansluiten bij de complimenten van voorgaande sprekers voor de initiatiefneemster. Wij weten allemaal dat initiatiefwetgeving zeker geen sinecure is.

Dit voorstel beoogt een sociaal doel te dienen. Het gratis maken van parkeren voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart voorkomt -- samengevat -- problemen van bereikbaarheid en inzichtelijkheid voor deze groep. Ook de fractie van D66 vindt dit een sympathieke gedachte, maar meent dat het voorstel niet verstandig is. Met de Raad van State menen wij dat de hieruit voortvloeiende beperking van de vrijheid van gemeentebesturen een dermate principiële inbreuk maakt op het beginsel van de lokale autonomie, dat daarvoor een overtuigende rechtvaardiging noodzakelijk is. Een rechtvaardiging waarin de waarde van de gemeentelijke fiscale beleidsvrijheid wordt afgewogen tegen het centralistisch bij wet willen regelen van een lokale zorgtaak.

Wat ons in de tot dusver gevoerde procesgang van het voorstel opvalt, is dat de voorstelster deze afweging stelselmatig op een eendimensionale wijze maakt en daarmee een fundamenteel debat uit de weg gaat. Een daadwerkelijke afweging wordt daarmee dan ook niet gemaakt. Zij herhaalt keer op keer dat het tegemoetkomen aan de mobiliteitsproblemen van houders van een gehandicaptenparkeerkaart een hoger doel is dat om die reden deze inbreuk op de lokale autonomie rechtvaardigt. Maar op grond van welke argumenten moet hier nu van een hoger doel worden gesproken? Wat maakt nu precies de aard en omvang van deze problematiek zodanig dat een wettelijke inperking van de gemeentelijke bevoegdheden geboden is? Dat blijft volstrekt onduidelijk. Wij maken uit het dossier tot dusver vooral op dat de initiatiefneemster deze groep gehandicapten graag wil helpen. Die invalshoek geeft een bijzonder effect aan het debat over deze kwestie. Hier kan immers gemakkelijk het beeld ontstaan -- en ik wil dat toch helder neerzetten -- dat degenen die kritiek op dit voorstel hebben onvoldoende compassie zouden hebben met het lot van de gehandicapte medemens. Mijn fractie is zich bewust van dit mogelijke effect. Ik volsta op dit punt met de opmerking dat wij op zichzelf genomen en inhoudelijk geen enkele moeite hebben met extra voorzieningen voor gehandicapten.

Mijn fractie is van mening dat de wetgever zorgvuldig dient na te gaan of wettelijk ingrijpen noodzakelijk is. Wij vinden bovendien dat ingrepen in de lokale autonomie een meer overtuigende onderbouwing vragen dan de eenvoudige verwijzing naar het belang van gehandicapten. Ook hier moet het door de Raad van State ontwikkelde adagium gelden: decentraal wat moet, tenzij het alleen centraal kan. Ik ben mij ervan bewust dat mijn fractie daarmee een verplichting op zich neemt de betekenis van de lokale autonomie nader te duiden.

In de moderne westerse staten functioneert een parlementaire democratie en heerst de rechtsstaatidee. Deze beginselen omvatten een catalogus van waarden waarop het staatsrecht is georiënteerd. Dat loopt van grondrechten, de heerschappij van de wet, de onafhankelijkheid van de rechter, de machtscheiding, de volkssoevereiniteit en publieke verantwoording tot openbaarheid. In de bijzondere historische context

van de Nederlandse staatsgeschiedenis hebben in deze context verwante beginselen als decentralisatie en met name decentrale autonomie een bijzondere betekenis. Wie niettemin mocht twifelen aan de status en gelding van het beginsel van lokale autonomie zou zich moeten realiseren dat onze Grondwet en organieke wetgeving dit principe al sinds het midden van de negentiende eeuw formuleren. Nu kan onmiddellijk worden toegegeven dat deze negentiende-eeuwse formulering, waarin wordt gesproken over het recht van decentrale besturen tot regeling en bestuur van de eigen huishouding, niet uitblinkt in helderheid. Dat is een manco dat in onze tamelijk beginselloze Grondwet op meerdere plaatsen kan worden aangewezen.

In dat licht is het plezierig dat Nederland het Handvest inzake lokale autonomie van 1985 heeft aanvaard. Dit in het kader van de Raad van Europa gesloten verdrag beoogt de continuïteit van de hoofdelementen en structuurprincipes van het lokaal bestuur te waarborgen. Voor dat doel zijn in het verdrag expliciet beginselen vastgelegd die in onze constitutie impliciet uit de Grondwet kunnen worden afgeleid. In de preambule van het verdrag verklaren de deelnemende staten onder meer dat het lokaal bestuur een van de belangrijkste grondslagen vormt van een democratisch stelsel en dat de lokale democratische bestuursorganen over een hoge mate van autonomie moeten beschikken qua bevoegdheden en middelen. Dat hier niet in de eerste plaats aan de figuur van het medebewind gedacht moet worden, blijkt uit de volgende omschrijving. "Lokale autonomie is het recht en het vermogen van lokale besturen om, binnen de grenzen van de wet, een substantieel deel van de openbare aangelegenheden krachtens hun eigen verantwoordelijkheid en in het belang van de plaatselijke bevolking te regelen en te beheren." Deze adequate en aansprekende formulering verplicht de nationale wetgever ruimhartig te zijn in het toekennen van vrije beleidsmarges in het kader van medebewind en vooral terughoudend te zijn in de verdere inperking van wat thans nog over is van de eigen huishouding van gemeenten. In artikel 4 staat in dat verband nog dat overheidsverantwoordelijkheden bij voorkeur worden uitgeoefend door de bestuursorganen die het dichtst bij de burger staan.

Dit fundamentele karakter van de lokale autonomie biedt voor mijn fractie -- nadrukkelijk in het voetspoor van het meest gezaghebbende handboek van het Nederlandse gemeenterecht -- de rechtvaardiging om van een rechtsbeginsel te spreken. En het fundamentele karakter van dit rechtsbeginsel dwingt ons een afweging te maken die wat dieper gaat dan de initiatiefneemster heeft gedaan. Graag vragen wij haar om die reden, en nadrukkelijk ook in haar hoedanigheid als lid van ons hoogste wetgevende orgaan, nu eens inhoudelijk in te gaan op de betekenis en het belang van dit algemene en normatieve basisprincipe van ons decentraal bestuur en niet uitsluitend te focussen op een deelaspect dat verbonden is met de positie van houders van een

gehandicaptenparkeerkaart, hoezeer mijn fractie op zichzelf dat probleem ook herkent.

Onze vaststelling dat de lokale autonomie geen vorm van bestuur is die, zoals het genoemde handboek treffend zegt, à bon plaisir van de nationale overheid kan worden vormgegeven, hebben wij tot onze grote spijt evenmin aangetroffen in de reactie van de regering op het voorlopig verslag over dit voorstel. De erkenning van de lokale autonomie, de gewichtige plaats daarvan bij de inrichting en uitoefening van de overheidsbevoegdheden en het democratische karakter van het lokale bestuur hebben wij in de reactie van de regering niet gelezen, hoewel de juridische normativiteit daarvan richting de centrale overheid buiten kijf staat. Ook voor de regering staat het sympathieke karakter van het voorstel blijkbaar voorop en vormt dat het motief om de indiening daarvan te steunen. Ook voor de regering weegt het voordeel van een vergroting van de mogelijkheid voor gehandicapten deel te nemen aan het sociale leven zwaarder dan de als beperkt gekwalificeerde ingreep in de lokale autonomie.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Collega Engels gebruikt een aantal keer het woord "sympathiek". Wij hebben een VN-verdrag over de gelijke behandeling van chronisch zieken en gehandicapten. Heeft hij een alternatief?

De heer **Engels** (D66): Er zijn inderdaad alternatieven denkbaar.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Zoals?

De heer **Engels** (D66): Ik had me kunnen voorstellen dat, als dit probleem als een zwaar probleem wordt ervaren, er geprobeerd zou zijn om in overleg met de gemeenten zelf een overleg te starten waarom in bepaalde gemeenten dit beleid niet wordt gevoerd en of dat op een bepaalde manier gestimuleerd kan worden.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Van de CG-Raad hebben wij afgelopen herfst uitvoerige documentatie gekregen dat dit beraad al enkele decennia plaatsvindt. Kennelijk werkt dat niet. Heeft de heer Engels nog andere alternatieven?

De heer **Engels** (D66): Nee. Dan kom je op het punt dat je de afweging moet maken dat de lokale autonomie in dezen voorop behoort te staan. Dat is een andere invalshoek.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Mag ik dan vragen hoe die beide verdragen zich tot elkaar verhouden: de gelijke behandeling van chronisch zieken versus het verdrag waaraan de heer Engels refereert?

De heer **Engels** (D66): Ik geloof niet dat daar op voorhand een bepaalde verhouding in kan worden aangewezen. Dat is mij niet duidelijk.

De heer **Putters** (PvdA): Ik heb zoals altijd met veel waardering zitten luisteren naar de inbreng van de heer Engels.

De heer **Engels** (D66): Niet helemaal, vrees ik.

De heer **Putters** (PvdA): Het is toch mooi dat wij in ons parlement een aantal staatsrechtgeleerden hebben die ons weer even een aantal beginselen uit de doeken doen. Ik ben wat dat betreft even wat huiselijker in mijn gedachtevorming. De heer Engels had een hele exegese over hoe die beginselen in elkaar zitten. Wij hebben alleen te maken met een doelgroep die ook over de gemeentegrenzen heen met onduidelijkheden zit rondom het wel of niet kunnen parkeren en bereiken van betaalmeters. Er is gewoon een aantal praktische problemen dat eigenlijk die gemeentelijk autonomie overstijgt, omdat die problemen gelden voor alle plaatsen waar die mensen heen gaan. Hoe kijkt de D66-fractie aan tegen de vraag hoe je die onduidelijkheid voor de mensen weg zou kunnen nemen, opdat zij gewoon gemakkelijker kunnen parkeren in bijvoorbeeld centra van steden?

De heer **Engels** (D66): De heer Putters zegt het zelf in zijn vraag: het probleem dat hij schetst overstijgt de lokale autonomie. Het antwoord op die vraag heeft hij al gegeven. Maar voor mijn fractie is het antwoord op die vraag niet helder. In mijn bijdrage heb ik gezegd dat er een veel fundamenteelere afweging moet worden gemaakt als het gaat om een inbreuk op de lokale autonomie. Wat ik tot dusver in het dossier heb aangetroffen is dat er kennelijk sprake is van een hoger doel en dat de lokale autonomie op dat punt daarvoor moet wijken.

De heer **Putters** (PvdA): Ik spreek zelf even niet over hoger of lager doel. Ik begrijp het punt van de beginselen, maar ik vraag de heer Engels om een reactie op de praktische problematiek van deze doelgroep. Als wetgever zijn wij er namelijk ook voor om belemmeringen weg te nemen voor die doelgroep. Zo interpreteer ik deze wet althans. Beginselen, prima, maar nu even de praktijk waar deze mensen mee te maken hebben.

De heer **Engels** (D66): De praktijk waar deze mensen mee te maken hebben, vindt plaats binnen het kader van het lokaal bestuur. Dit betekent dus dat dit debat moet worden gevoerd op dat politieke en democratische niveau, met name in de gemeenten waarin kennelijk een regeling niet geldt die in 60% van de andere gemeenten wel geldt. De invalshoek van mijn fractie is dat wat lokaal is, ook lokaal moet worden opgelost. Het eerste probleempunt is de behoefte om dat centraal te regelen bij wet. Het tweede probleempunt is dat het een heel belangrijk effect heeft op de lokale autonomie van de gemeenten. Als dit nu de enige inbreuk zou zijn en als er sprake zou zijn van volstreekte autonomie, zou het in een ander licht komen te staan. Maar ik plaats het betoog over het belang van de lokale autonomie in het perspectief van de ontwikkeling die wij al jarenlang zien, namelijk dat de centrale overheid stelselmatig zich bemoeit met dat lokale bestuur. Dan hangt het dus af van je appreciatie van de lokale autonomie als

rechtsbeginsel. Ik ken ook redeneringen waarin wordt gezegd: het is helemaal niet relevant of sprake is van lokale autonomie; het gaat erom of het lokale bestuur zijn taken kan uitoefenen; het is niet relevant of het autonomie of medebewind is. Dit is niet de benadering van mijn fractie. Daarom staat in de benadering van onze fracties juist dat beginselmatige aspect voorop. En nogmaals -- ik wil dit nog één keer benadrukken om elk misverstand te voorkomen -- daarmee is hier niet een poging aan de orde om iets aan de problematiek af te doen, om iets ervan te bagatelliseren of om te zeggen dat deze problematiek niet opgelost zou moeten worden. Het gaat om de methode en de weg daarlangs. Daarin kun je dus van mening verschillen. Ik leg dit nog een keer heel fundamenteel op tafel. Dat doe ik niet om hier heel grote staatsrechtelijke betogen te houden. Maar als ik vraag aan de initiatiefneemster of zij nog eens fundamenteel inhoudelijk wil ingaan op die afweging, moet dat dus meer zijn dan alleen: het belang van gehandicapten is een hoger doel, dus wij hebben geen discussie. Het is voor mij dan de verplichting om aan te geven waarom ik vind dat lokale autonomie zo belangrijk is. Dat heb ik hier gedaan, dat is de achtergrond van mijn inbreng.

Voorzitter. Ik zie dat de tijd al helemaal is doorgelopen terwijl ik nog niet klaar was.

De **voorzitter**: U hebt de tijd om uw inbreng af te ronden.

**

De heer **Engels** (D66): Dat duurt niet lang meer. Voorzitter. Met name de vaststelling dat feitelijk een groot aantal gemeenten het beoogde beleid al voert roept vragen op. Moeten wij nu aannemen dat de regering lokale autonomie niet opvat en vooral respecteert als het vrije initiatiefrecht van gemeentebesturen, zoals Thorbecke het ooit introduceerde? Moeten wij ervan uitgaan dat ingeval een aantal gemeenten een afwijkende invulling geeft aan bijvoorbeeld het fiscale vrijstellingenbeleid, het Rijk dat wel even zal corrigeren? Krijgt het gelijkheidsbeginsel dan niet een al te obsessief karakter, zoals de Raad voor het openbaar bestuur het onlangs formuleerde? Mijn fractie had ook van dit kabinet een meer fundamentele reactie verwacht en ik vraag de staatssecretaris -- met wie ik tot dusver niet of nauwelijks substantiële meningsverschillen heb gehad -- graag of zij bereid is, de gemaakte afweging in het licht van onze opmerkingen over de betekenis van de lokale autonomie nog eens te heroverwegen.

Daarvoor is des te meer reden nu de Tweede Kamer de reikwijdte van dit voorstel behoorlijk heeft ingeperkt. De werkingsduur van de wet -- dit is reeds genoemd -- is gefixeerd op vijf jaar en na drie jaar zal een evaluatie plaatsvinden. Daarmee, zo stelt mijn fractie vast, geeft men aan de overzijde een hoffelijk vormgegeven signaal af dat er een hoog overbodigheidsgehalte aan dit voorstel kleeft. In dit huis zouden wij in dit geval dat afgegeven signaal serieus moeten nemen.

*N

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie complimenteert de indienster met het nemen van dit wetgevingsinitiatief. Het wetgevingsinitiatief is een belangrijk recht en het is altijd bijzonder wanneer dit recht ook daadwerkelijk wordt uitgeoefend. De waardering van de CDA-fractie voor het uitoefenen van het initiatiefrecht betekent niet dat er geen aarzelingen zijn ten aanzien van het voorstel dat nu aan de orde is. Deze aarzelingen zijn eerder ook geuit in de schriftelijke behandeling.

Laat ik vooropstellen: de fractie van het CDA acht het van groot belang dat zo veel mogelijk obstakels worden weggenomen die gehandicapten belemmeren om deel te nemen aan het gewone maatschappelijke verkeer. Het vrijstellen van de verplichting om parkeergelden te betalen kan daar ook onder vallen. De vraag die hier vandaag aan de orde is, is echter niet in eerste instantie of gehandicapten vrijstelling van parkeerbelasting zouden moeten hebben. De vraag is allereerst aan de orde of de centrale overheid hiertoe zou moeten besluiten in plaats van de gemeentelijke overheid, die daartoe nu bevoegd is en die daartoe ook de meest aangewezen overheid is. Om die vraag positief te beantwoorden, is een verwijzing naar verschillend beleid tussen de gemeenten naar de mening van mijn fractie niet voldoende. Wezenskenmerk van de gemeentelijke autonomie is nu juist dat verschillend beleid mogelijk is. Daarmee wordt ook recht gedaan aan de plaatselijke omstandigheden en aan politieke voorkeuren. Wanneer verschillend beleid op zich al een steekhoudend argument zou zijn, zou voor gemeentelijke autonomie per definitie geen plaats meer zijn.

Er moeten dus sterke argumenten zijn om daaraan voorbij te gaan en als centrale wetgever in te grijpen. Door de argumenten die tijdens de eerdere behandeling aan de orde zijn geweest en waaruit zou moeten blijken dat gemeenten duidelijk tekortschieten, is mijn fractie nog niet overtuigd. Om te beginnen blijkt uit de eerdere stukken dat circa 60% van de gemeenten nu al vrijwillig tot vrijstelling van parkeerbelasting voor gehandicapten is overgegaan. Inzicht in de urgentie om vanwege de overige gemeenten tot centrale regeling over te gaan heeft de indienster niet geboden. Zo is bijvoorbeeld niet bekend geworden in hoeveel gemeenten helemaal geen parkeergelden worden geheven. Maar ook is niet duidelijk in hoeveel gemeenten waar wel parkeerbelasting wordt geheven de voorzieningen zodanig zijn dat voor gehandicapten voldoende en goed geplaatste bijzondere parkeerplaatsen worden aangeboden. Voor een beoordeling van een eventueel tekortschieten van gemeenten die een centrale regeling kan rechtvaardigen is enig inzicht daarin wel gewenst. Kan de indienster bevestigen dat hierover geen gegevens beschikbaar zijn? Wanneer het inderdaad zo zou zijn dat het gemeentelijk beleid ten aanzien van parkeren voor gehandicapten te wensen overlaat, zou dan de

centrale wetgever moeten ingrijpen door vrijstelling te verlenen van het betalen van parkeerbelasting?

Uit de eerdere behandeling is het moeilijk om grip te krijgen op de argumentatie die de initiatiefneemster verschaft. De initiatiefneemster brengt een aantal inhoudelijke redenen naar voren voor haar voorstel. Het punt is echter dat geen van die redenen op zichzelf tot het invoeren van de voorgestelde maatregel leidt. Zo zijn genoemd: een einde maken aan onduidelijkheid voor betrokkenen vanwege het verschil in gemeentelijk beleid, het voorkomen van feitelijke betaalproblemen vanwege minder goede bereikbaarheid van de automaten, de wens tot het verhogen van mobiliteit van gehandicapten en het vergroten van de feitelijke parkeermogelijkheden. De CDA-fractie kan zich er zeker iets bij voorstellen, maar zij heeft ook het idee dat deze zaken ook langs andere weg goed bereikt kunnen worden, bijvoorbeeld door meer gehandicaptenparkeerplaatsen te creëren en die goed te positioneren, door parkeerzuilen dichtbij te plaatsen en goed bereikbaar te houden, en door informatievoorzieningen, bijvoorbeeld op de zuilen zelf. Ook deze zaken kunnen het best op lokaal niveau beoordeeld worden. De indienster heeft naar het oordeel van mijn fractie niet echt aannemelijk kunnen maken dat deze voor de hand liggende oplossingen niet afdoende zijn, zodanig dat de centrale overheid moet optreden en dan via geheel andere weg.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Ik vind het sympathiek dat het CDA zoveel alternatieven heeft. Ik vroeg mij wel af in hoeveel gemeenten deze alternatieven in de komende verkiezingsprogramma's staan.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik denk eigenlijk dat de vraag andersom zou moeten zijn. In hoeveel gemeenten is het nu daadwerkelijk een probleem? Daarin heeft de indienster geen inzicht kunnen verschaffen. Dus ik denk dat de bewijslast eerder bij de indienster van het voorstel ligt.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): U vindt de onderbouwing en de argumentatie van de CG-Raad daarbij niet voldoende?

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Wij hebben gezegd dat naast het geven van vrijstelling van de parkeerbelasting er nog een aantal heel voor de hand liggende andere oplossingen mogelijk zijn, bijvoorbeeld het verhogen van het aantal gehandicaptenparkeerplaatsen. Daardoor zou de mobiliteit ook al verhoogd kunnen worden.

De openbare parkeergarages vallen niet onder de reikwijdte van het wetsvoorstel. Kan de indienster ingaan op de reden waarom de situatie bij openbare parkeergarages, die niet onder dit wetsvoorstel vallen, zo anders is voor gehandicapten?

Tot slot: de indienster heeft verklaard dat het haar in dit voorstel niet gaat om het gratis parkeren op zich. Dit is een middel tot het doel van verhoogde mobiliteit. De hoogte van de parkeertarieven beperkt gehandicapten ook in hun bewegingsvrijheid, zeker ook omdat zij minder

alternatieve vervoersmiddelen voorhanden hebben. Zoals de CDA-fractie al eerder opmerkte, geldt dit bezwaar ook voor anderen, zoals mindervaliden zonder parkeerkaart en sommige senioren. Wanneer de hoogte van tarieven een zelfstandig argument is, komt ook het gelijkheidsbeginsel in het geding. Graag krijgen wij hierop een reactie van de indienster.

Met belangstelling zien wij de beantwoording en nadere reactie van de indienster tegemoet.

*N

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. Namens de fracties van SGP en ChristenUnie complimenteer ik de initiatiefneemster graag met het feit dat haar initiatief de barrière van de Tweede Kamer is gepasseerd en dat zij nu in staat is het voorstel ook in de Eerste Kamer te verdedigen. Daarbij mag zij zich intussen verzekerd weten van de onverhulde steun van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het doet mij in de eerste plaats genoeg vast te kunnen stellen dat wij met een initiatiefneemster worden geconfronteerd. Dat klinkt misschien ietwat merkwaardig, maar die vaststelling komt voort uit het feit dat in de onderscheiden stukken nu eens van een (één) indiener dan weer van meerdere indieners, nu eens van een initiatiefnemer en dan weer van een initiatiefneemster sprake is. Het laatste blijkt nu het geval te zijn. De slordigheid qua taalgebruik in de aanduiding van de initiatiefneemster is weliswaar van totaal ondergeschikte betekenis voor de beoordeling van het wetsvoorstel, maar het had vermeden kunnen worden.

Het doel van het wetsvoorstel is sympathiek, al vind ik de aanduiding "het verbeteren van de mobiliteit van de gehandicapten" wel een heel ruime jas, anders gezegd: buitengewoon abstract. Het gaat immers om het wegnemen van zekere belemmeringen die gehandicapten bij het parkeren in een aantal gemeenten nog ondervinden. Het middel om daarin verandering te brengen is een wijziging van de Gemeentewet. Het beoogde effect van het wetsvoorstel is dat gemeenten niet langer de bevoegdheid zullen hebben om zelf te beslissen of zij houders van een gehandicaptenparkeerkaart al dan niet parkeerbelasting laten betalen. Als het parkeren op openbare parkeergelegenheden gratis dient te worden, zoals het wetsvoorstel wil dan is ontegenzeggelijk sprake van een in dat opzicht effectief wetsvoorstel. Het merkwaardige is intussen dat het de initiatiefneemster als zodanig niet te doen is om de houders van een gehandicaptenparkeerkaart financieel voordeel te bezorgen doordat ze gratis kunnen parkeren. Dát is niet de bedoeling. En terecht, want er is geen goede reden om gehandicapten categorisch, onafhankelijk van inkomens- of vermogenspositie vrij te stellen van parkeerbelasting en niet-gehandicapte min- of onvermogenshouders niet.

Zodoende blijft de vraag zich opdringen of het middel dat het wetsvoorstel voorstaat wel

passend is voor het beoogde doel. Want uiteindelijk blijkt het niet te gaan om gratis parkeren mogelijk te maken, maar om een einde te maken aan de onduidelijkheid over de gehanteerde parkeervoorwaarden door onderscheiden gemeenten, die per gemeente ook nog eens per gebied of wijk kunnen verschillen. Het beoogde effect is dus eigenlijk het uitbannen van verschillen. Hoe ernstig en in welke mate die verschillen aanwezig zijn, wordt ons niet recht duidelijk. Cijfermatige informatie ter onderbouwing van het wetsvoorstel, waar de Raad van State om had gevraagd, ontbreekt in het nader rapport. Zo ontbreken bijvoorbeeld gegevens over het aantal gemeenten dat in het geheel geen parkeergeld heft. Wél is er sprake van een meerderheid van gemeenten die reeds een parkeerbeleid voert dat strookt met het beoogde doel van het wetsvoorstel. Voor deze gemeenten is de materiële betekenis van de ingreep in de gemeentelijke autonomie dan ook van beperkte betekenis te noemen. Hoe groot die meerderheid is, blijft in het vage, maar is niet onbelangrijk. In de stukken wordt gesproken over 60% dat vrijwillig heeft afgezien van het heffen van parkeerbelasting bij houders van een gehandicaptenparkeerkaart. Ons bereiken ook cijfers van 80%. Mogelijkerwijs ligt het reële getal daar ergens tussenin, maar wij tasten in het duister.

De kernvraag is of het gewenste beleid en de uniformiteit daarvan aan iedere gemeente van rijkswege door middel van een wijziging van de formele wet moet worden opgelegd. Onder de gemeenten bestaat er kennelijk verdeeldheid op dit punt, maar niet duidelijk is geworden, althans ons niet, wat de argumenten van zowel vóór- als tegenstanders van de voorgestelde wetswijziging onder die gemeenten zijn. Is het daarom ook wel reëel om te veronderstellen, zoals de initiatiefneemster lijkt te doen in de memorie van antwoord, dat het wetsvoorstel ook moet helpen voorkomen dat gemeenten die reeds vrijwillig besloten vrijstelling van parkeerbelasting toe te kennen, op dat beleid zullen terugkomen wanneer de wet niet wordt gewijzigd? Waar het naar onze opvatting in het gemeentelijk parkeerbeleid in de allereerste plaats om moet gaan, is dat er voldoende parkeerplaatsen op overbrugbare afstand bestaan, óók voor gehandicapten. Waar volgens initiatiefneemster niet het geld maar de onduidelijkheid over de parkeervoorwaarden het eigenlijke knelpunt is voor gehandicapten, zou het toch allereerst voor de hand liggen gemeenten te adviseren en zeker ook te activeren om te voorzien in adequate informatie ten behoeve van de houders van een gehandicaptenparkeerkaart. Waarom deze weg niet gekozen? Alsdan zou initiatiefneemster zich niet hebben hoeven te verweren tegen het argument dat ook hier vanmiddag weer klinkt, dat haar voorstel, al is het tijdelijk en beperkt, een aantasting van het fundamentele beginsel van de lokale autonomie betekent.

Het wetsvoorstel strekt zich uitsluitend uit tot openbare parkeerplaatsen. De voorgestelde oplossing is voor afgesloten parkeerterreinen en -garages niet aan de orde. Ook besloten

parkeerplaatsen van (semi)publieke instellingen, zoals van ziekenhuizen en vergelijkbare instellingen, vallen niet onder de Gemeentewet en worden dus niet door het wetsvoorstel bestreken. Waarom deze plaatsen eigenlijk buiten beschouwing gelaten? Liggen hier geen belangen voor gehandicapten? Of worden mogelijke problemen hier al spontaan, dus óók vrijwillig, opgelost?

Ik moet zeggen dat het door onze fracties in het voorlopig verslag aangesneden punt van de combinatie van een horizonbepaling met een daaraan voorafgaand evaluatiemoment ook na de beantwoording nog steeds niet erg helder is. Anders gezegd: ik vraag mij sterk af of dit een schoolvoorbeeld van ordentelijke wetgeving genoemd kan worden. De mogelijke consequentie van deze combinatie, namelijk dat een wet na drie jaar zou moeten worden aangepast om vervolgens binnen twee jaar daarna weer te komen vervallen, lijkt mij geen alledaagse procedure. Realiseren we ons wel hoeveel tijd met de aanpassing van een wet, ook al is het schijnbaar een eenvoudige, gemoed kan zijn? Ik zou kunnen wijzen op de tijd die het onderhavige voorstel is beslag heeft genomen. Het werd bij de Tweede Kamer aangeboden op 21 november 2006, en we zijn nu bijna drieënhalf jaar verder.

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Hoe kijkt de heer Holdijk in meer algemene zin aan tegen die horizonbepaling? Is dat wat hij bedoelt met niet ordentelijke wetgeving? Ik heb de heer Engels net horen zeggen dat hiermee het overbodigheidsgehalte van dit wetsvoorstel is geduïd. Ik heb in mijn inbreng geprobeerd aan te geven dat het aanbrengen van die horizonbepaling juist van realiteitszin getuigt. Deze wordt in deze Kamer vaak bepleit om te voorkomen dat wetgeving te lang voortduurt terwijl deze eigenlijk achterhaald is. Hoe ziet de heer Holdijk dat?

De heer **Holdijk** (SGP): Tegen de horizonbepaling op zichzelf zou ik geen enkel bezwaar hebben. Het gaat mij om de combinatie van een daaraan voorafgaande evaluatie na twee jaar en een daaropvolgend moment waarop deze wetgeving vervallen wordt verklaard. Ik meen dat de evaluatie na drie jaar door de Tweede Kamer erin is aangebracht en niet rechtstreeks door de initiatiefneemster, maar niettemin staat het in het voorliggende voorstel. Het is die combinatie die het voor mij problematisch maakt en niet de horizonbepaling op zichzelf.

Tot slot. Duidelijk moge zijn geworden dat onze fracties veel sympathie voor het beoogde doel van het wetsvoorstel kunnen opbrengen, maar sterke aarzelingen hebben wat betreft het gekozen middel. Wij zullen met bijzondere belangstelling kennisnemen van de reactie van de initiatiefneemster op onze opmerkingen en vragen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

*B
!Hamerstukken!

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van enige bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Burgerlijk Wetboek teneinde naast het in deze bepalingen gestelde vereiste van schriftelijkheid ook ruimte te bieden aan de ontwikkelingen op het gebied van het elektronisch verkeer (31358);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet geluidhinder (verduidelijking 12-dagenregeling met betrekking tot internationale racecircuits) (31998);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers en enige andere wetten in verband met de harmonisatie van de uitkeringsrechten en het onder de werking van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers brengen van de commissarissen van de Koningin, de burgemeesters en de bestuurders van waterschappen (30424);**
- **het wetsvoorstel Goedkeuring en uitvoering van het op 10 april 2003 te San José totstandgekomen Verdrag inzake samenwerking bij de bestrijding van sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen over zee en door de lucht in het Caribisch gebied (Trb. 2003, 82 en Trb. 2004, 54) (31355, R1848).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

*B
!Voorkoming terrorisme!

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 16 mei 2005 te Warschau totstandgekomen Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme (Trb. 2006, 34) (31422, R1853);**
- **de wet Strafbbaarstelling deelname en meewerken aan training voor terrorisme (31386),**

en van:
- de motie-De Vries/Engels over uitbreiding van strafbedreiging die een ongewenste extra drempel kan opwerpen voor het uitoefenen van een aantal grondrechten (31386, letter G).

(Zie vergadering van 9 februari 2010.)

De beraadslaging wordt hervat.

*N

De heer **De Vries** (PvdA): Voorzitter. Als u mij permitteert, wij spreken niet over een wetsvoorstel, maar over een wet. Wij spreken over het in werking treden van sommige artikelen uit die wet. De wet is reeds aangenomen.

De **voorzitter**: De heer De Vries wordt gecorrigeerd door de griffier.

**

De heer **De Vries** (PvdA): Maar ten dele, voorzitter.

De **voorzitter**: Dat zijn van die zeldzame momenten waarvan je even wilt genieten.

**

De heer **De Vries** (PvdA): Gaat u door, gaat u door, voorzitter.

Het is juist dat de goedkeuringswet nog niet is aangenomen, maar daar zal ik het niet over hebben.

Na de interessante gedachtewisseling vorige week heb ik al laten blijken dat ik er behoefte aan zou hebben vandaag nog heel kort terug te komen op enkele punten die in dat debat aan de orde zijn geweest. Een van de aanleidingen daarvoor was dat we op de dag van de behandeling van 31386 een brief kregen van de minister bij een nota van het WODC -- een nota met een lengte van 144 pagina's -- over het onderwerp waarover ik op die dag wilde spreken en dat in de wet aan de orde was, namelijk ontzetting uit beroep en ambt.

Tijdens de voorbereiding van de behandeling van het wetsvoorstel heeft de minister ons nooit geattendeerd op het feit dat zo'n studie aanhangig was. Ik vind dat zacht gezegd niet erg chic en ik vind ook niet dat dit een goede bijdrage levert aan een grondige gedachtewisseling. Het zou naar mijn smaak voor de hand hebben gelegen als wij eerder hadden geweten dat die studie eraan zou komen, zodat we daar bij de voorbereiding van het wetsvoorstel rekening mee hadden kunnen houden.

Die nota bevat voor ons enkele voor de discussie relevante passages. Ik noemde er vorige week al een die ik zelf veel belangrijker vind dan de minister blijkt te vinden, namelijk dat de rechters en officieren die bij het onderzoek van het WODC zijn betrokken, weinig zien in de voorstellen van de minister op het gebied van het ontnemen van beroep in verband met uitingsdelicten. Ik heb hierover de afgelopen dagen nog wat contacten gehad met mensen en dat blijkt een vrij breed gevoel te zijn. De minister zegt: ik zie het wel, dus nu moet het maar.

Bovendien maakt de nota duidelijk dat er grote onzekerheid heerst over wat nu precies een beroep of een ambt is. De minister heeft de verwarring op dit punt nog groter gemaakt. Hij vindt dat Kamerleden geen beroep uitoefenen, maar een ambt bekleden. Dat leidt hij af uit het feit dat zij met ambtenaren worden gelijkgesteld. Tegelijkertijd deelt hij mee dat leraren die ambtenaar zijn, geen ambt bekleden maar een beroep hebben. Dat is een heel moeilijke driehoek van logica, die overigens wel te begrijpen is, omdat anders leraren die ambtenaar zijn, niet uit hun beroep ontzet zouden kunnen worden, en leraren die dat niet zijn wel.

De vraag is of de minister in zijn redenering wel gelijk heeft. Ik heb geprobeerd daar nader inzicht in te krijgen en vastgesteld dat volgens jurisprudentie van de Hoge Raad een ambtenaar

iemand is die door het openbaar gezag is aangesteld tot een openbare betrekking, om een deel van de taak van de Staat of zijn organen te verrichten. De Hoge Raad oordeelt het niet nodig dat die taak uit zijn aard alleen door de overheid kan worden verricht.

Ik zou zo denken dat volgens deze definitie en misschien ook volgens het oordeel van de Hoge Raad, dat ik in concreto over dit soort zaken natuurlijk niet ken, omdat de Hoge Raad zich hierover nooit heeft uitgesproken, het wel eens zo zou kunnen zijn dat leraren die door het openbaar gezag zijn aangesteld, niet onder de voorgestelde uitbreiding van de ontzetting van het beroep zouden vallen. Ik zou van de minister willen weten of hij nou wel zeker weet dat dit het geval is. Zou hij daar dan ook bij kunnen aangeven waarop hij die mening baseert? Ik neem aan dat hij daar bronnen voor heeft. Dat is een wezenlijke vraag voor de toepasselijkheid van deze wetgeving.

De kern van het wetsvoorstel is dat de minister de strafbedreiging wegens haatzaaidelicten na ongeveer 120 jaar wil uitbreiden. Al die tijd hebben de bepalingen kennelijk voldaan, maar nu is het zover dat die strafbedreiging moet worden uitgebreid. De minister geeft echter toe dat hij op dit moment de noodzaak daarvan niet kan aantonen. Hij kan zijn voorstellen om tot wijziging van deze oeroude bepalingen te komen, dus niet onderbouwen met feitelijke gegevens. Dat is zeer bezwaarlijk. De minister heeft gezegd: misschien hebben we daar over geruime tijd behoefte aan, maar als ik dan met wetgeving zou komen, zou mij wellicht het verwijt treffen van gelegenheidswetgeving; daarom doe ik het dus nu. Ik heb daar met hem over gesproken, maar dat blijft een heel onbevredigend punt. Als we wetgeving gaan maken op basis van wat in de toekomst misschien wel eens aan de orde zou kunnen zijn en niet op basis van gebleken noodzaak, doen wij op een zeer onzorgvuldige manier aan wetgeving.

Het gaat hier om een uitbreiding van de strafbedreiging bij overtreding van het verbod op de beperking van meningsuiting en godsdienst. De bedreiging is volgens de memorie van toelichting bedoeld om beroepsgroepen in te scherpen dat ze hun verantwoordelijkheid moeten waarmaken. Het wetsvoorstel is ook gericht op beroepsgroepen als geheel. De minister heeft in zijn mondelinge reactie op mevrouw Böhrer eerst ontkend dat dit zijn bedoeling was. Nadat hij erop was gewezen dat het met zoveel woorden en absoluut niet mis te verstaan in de memorie van toelichting staat, heeft hij gezegd dat het zijn opvatting niet is. Het is bezwaarlijk dat de minister tijdens de behandeling van een wetsvoorstel afstand neemt van argumentatie die hij in de stukken heeft gebruikt en die hij bij de schriftelijke behandeling niet heeft bestreden. Nu hij er zeer expliciet mee geconfronteerd wordt, behandelt hij ze echter als bagatel. Ik heb de passages over de bedreiging van de beroepsgroepen nog eens nagelezen en zij zijn juist met vuur geschreven. Het zijn geen neutrale bewoordingen. Er staat dus echt: "Het moet deze beroepsgroepen als geheel worden ingescherpt." Ik

zou willen weten waarom de minister hier niet op is ingegaan tijdens de schriftelijke behandeling, toen ook deze vragen aan de orde zijn geweest. Hij kende de memorie van toelichting en de memorie van antwoord toch ook?

Bij discriminatie in ambt, beroep of bedrijf wil de minister het alleen mogelijk maken om degene die dit in zijn beroep doet, daaruit te ontzetten. Dit blijft bijzonder onbevredigend en uit een oogpunt van zorgvuldige wetgeving zeer moeilijk te verteren. Kennelijk is het, als iemand dit in zijn beroep doet, minder ernstig dan indien iemand dit in een ambt of bedrijf doet. Dit lijkt op willekeurige wetgeving. Zojuist werd gesproken over een gelijkheidsbeginsel. Waar is dat in dit geval gebleven? De minister heeft tot nu toe nagelaten om hiervoor een adequate redenering aan te bieden. Ik nodig hem nogmaals ertoe uit dat te doen. Waarom mag iemand niet uit zijn bedrijf of ambt ontzet worden, maar wel uit zijn beroep? Dat lijkt me een vrij concrete vraag.

Het belangrijkste doel van de nieuwe voorstellen lijkt volgens de nota van het WODC preventie te zijn, niet vergelding of leedtoevoeging. Het is vooral een waarschuwing aan degenen die zich wellicht niet zouden houden aan de wettelijke beperkingen van hun vrijheidsrecht. Ook volgens het EVRM mogen de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst toch alleen onder zeer stringente voorwaarden worden ingeperkt? Het eerste woord dat het verdrag daarbij gebruikt, is "noodzakelijk". Het moet noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Dat geldt natuurlijk ook voor de strafbedreiging: niet meer of minder dan wat noodzakelijk is. Kan de wetgever hier niet beter van afzien, nu de minister geen noodzaak voor strafuitbreiding kan onderbouwen? Ook daarover zou ik het oordeel van de minister willen hebben.

*N

Minister **Hirsch Ballin**: De heer De Vries werpt een paar vragen op en maakt enkele verwijten. Op die manier zal ik er dan ook maar op ingaan.

Allereerst klaagt de heer De Vries erover dat hij het rapport van het WODC pas in handen kreeg op de dag waarop het wetsvoorstel niet meer aan de orde was, maar alleen het debat over de inwerkingtreding van onderdelen van de reeds aanvaarde wet. Dat is ook precies de verklaring waarom dit geen onderdeel is geworden van de wetsgeschiedenis zoals die eerder was voorzien. Ik herinner eraan dat het medio vorig jaar de verwachting was dat het wetsvoorstel zou worden afgehandeld op de gebruikelijke manier. Dat heeft dus langer geduurd, omdat toen naar aanleiding van discussie met de commissie van deze Kamer voor Justitie is geconcludeerd dat deze splitsing moest worden aangebracht met het oog op de inwerkingtreding. Het hele WODC-onderzoek is dus nooit opgezet om een rol te spelen in de wetsgeschiedenis hiervan. Naar ik meen is het inderdaad op 29 januari verstuurd aan de Kamer. Toen de heer De Vries vorige week zei dat hij daar ook over wilde spreken, ben ik uiteraard graag

bereid geweest om daarop in te gaan. Ik zal het heel duidelijk zeggen, nu deze klacht over het rapport kwam: daar zit dus verder niks achter.

De heer **De Vries** (PvdA): Ik neem aan dat er niks achter zat. Zo ken ik de minister ook niet.

Minister **Hirsch Ballin**: Dank u wel.

De heer **De Vries** (PvdA): Hij constateert echter zelf al dat er gedurende een aantal maanden veel belangstelling voor dat onderdeel van het wetsvoorstel bestaat; dat is hem uit de stukken duidelijk geworden. Daarom had hij ten minste aan de Kamer kunnen melden dat hij op dat punt een uitvoerig onderzoek door het WODC had gelast.

Minister **Hirsch Ballin**: Zoals ik al eerder gezegd heb, is het onderzoek helemaal niet bedoeld geweest om een rol te spelen in de behandeling van het wetsvoorstel. Voor zover het aanleiding geeft tot een gedachtewisseling, zal ik dat echter graag doen. Bij dezen, dus.

De heer De Vries verwees vorige week en vandaag naar een passage waaruit hij afleidt dat dit volgens de respondenten niet echt nodig zou zijn. In diezelfde passage blijkt ook dat de respondenten geen of weinig ervaring hebben gehad met de behandeling van dit soort zaken. Dit punt in het betoog van de heer De Vries valt dus eigenlijk samen met zijn stelling dat de noodzaak niet gebleken zou zijn om met deze regeling te komen. Inderdaad gaat de regeling verder dan wat we tot nu toe hebben gedaan. Ik heb argumenten gegeven waarom daartoe aanleiding is. Het zou goed zijn om die passage en de respondent die de heer De Vries citeert ter toelichting van zijn mening, in dit perspectief te plaatsen.

Het is inderdaad een onderwerp van wetgeving, maar we hebben niet te maken gehad met gevallen die dat laten zien in de zin die de heer De Vries wil: als dit nou aanwezig was geweest bij al deze rechtszaken, hadden we dit kunnen doen. Ik heb echter wel verwezen naar andere onderzoeken en ervaringen die aanleiding geven om serieus rekening te houden met deze mogelijkheid.

De heer De Vries is ingegaan op het punt van gelegenheidswetgeving versus gebleken noodzaak tot wetgeving. Dat ligt verschillend al naar gelang het onderwerp van wetgeving. Gelet op de ernst van de maatschappelijke risico's die hierbij een rol spelen, is er reden om hierbij meer aan de kant van de voorzorg te zitten dan bij sommige andere onderwerpen van wetgeving. Het is goed om dat hier uit te spreken. Ook zonder een reeks van zaken waaruit deze noodzaak is gebleken, is het goed om de behoefte aan het treffen van een voorzorgsmaatregel te onderkennen, waarmee de verdere verbreiding van gedachten en opvattingen die aanleiding geven tot geweld en haat zaaien tegen medemensen wordt voorkomen. Vandaar dat deze afweging erachter zit. Ik beaam volledig dat deze afweging zorg vereist in het licht van de bepaling van het EVRM en dat terughoudendheid in dezen op zijn plaats is en blijft. Vandaar ook dat we

deze omschrijving hebben beperkt tot degenen die een beroep vervullen. Ik kom daarop straks terug.

De heer **Kox** (SP): Voorzitter. Ik heb in de derde termijn verder geen inbreng geleverd omdat ik me goed kan vinden in de woorden van de heer De Vries. De minister brengt een nieuw element in: het is uit voorzorg dat we deze bepaling opnemen. Dat klinkt altijd redelijk: wie is er immers tegen voorzorg? De minister kent echter de discussie over voorzorg in het algemeen. Dat is iets riskants. Het gaat hierbij om de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst. Daarover zijn in het EVRM nadrukkelijk bepalingen opgenomen. Die verbieden in feite zoiets als voorzorg. Bij vrijheid van meningsuiting gaat het namelijk altijd over achteraf: achteraf gaan wij al dan niet bestraffen. Vooraf mag je eigenlijk niks doen, tenzij het absoluut noodzakelijk zou zijn. De minister zegt: uit voorzorg. Maar ja, dan zouden we heel veel dingen kunnen gaan doen en heel veel strafsancities kunnen gaan bedenken. De minister heeft dat element tot nog toe niet ingebracht. Wil hij nog eens toelichten hoe dat element, juist op het gebied van de vrijheid van meningsuiting, nu ineens als principe naar voren komt?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik heb helemaal niet de bedoeling gehad om -- zoals de heer Kox dat formuleert -- een nieuw element in te brengen, maar om te verhelderen wat de afweging is die we hierin hebben gemaakt. Als ik dezelfde woorden zou gebruiken als in de eerste en tweede termijn, zou u misschien zeggen: we zouden hierover toch het gesprek voortzetten? Ik probeer wat te verhelderen. Dat is alles.

De heer **Kox** (SP): Het is bijna alsof wij op de Tilburgse Heuvel met elkaar staan te praten: je zegt eens wat en probeert wat te verduidelijken. In dit verband bent u toch echt de minister van Justitie, en u staat niet bekend als de man die zomaar wat zegt. Daar hebben we andere voorbeelden van in het kabinet! U kiest uw woorden doorgaans secuur. Dat is ook terecht. Juist als wij het hebben over vrijheid van meningsuiting kan het begrip voorzorg bijna niet. Dan heb je het eigenlijk over censuur en die hebben we nou juist verboden. Als u dat woord gebruikt -- u deed dat om het ons eenvoudige senatoren uit te leggen -- moet u dan eigenlijk niet zeggen: in dit verband is dat woord niet zo gepast? Kunt u misschien andere argumenten geven, waar ook de heer De Vries om vroeg. Waarom gaat u nu een bepaling in het leven roepen waar de praktijk nog niet om gevraagd heeft en die schuurt met het EVRM? Is er nog een extra argument waarmee u de Eerste Kamer kunt overtuigen van uw gelijk?

Minister **Hirsch Ballin**: Ik blijf dat graag proberen, desgewenst ook in de vierde en vijfde termijn. Ik dacht bij het verhaal van de heer Kox: het is maar goed dat ik geen wedervragen kan stellen!

Wat voorzorg betreft: Ik heb het in de eerste en tweede termijn gehad over de betekenis van deze maatregel ter preventie van herhaling van

dit soort criminaliteit: uitingscriminaliteit, die het vreedzaam samenleven van bevolkingsgroepen in de waagschaal stelt. Preventie is *prévenir*, voorkómen, vóór zijn. Als je ervoor wilt zorgen dat je kwade ontwikkelingen voor bent, kun je dat ook samenvatten als voorzorg. Dat bedoelde ik ermee, en niets anders.

Dan kom ik op het punt dat de heer Kox ook vorige week heeft aangesneden. Ik doel op de verhouding tot de vrijheid van meningsuiting en die tot de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. Ik accepteer volledig het beroep op terughoudendheid dat de heer De Vries heeft gedaan. Ik erken dan ook dat de bijkomende straf een vergaande bevoegdheid is. De term "bijkomend" betekent dan ook niet dat het een bagatel is of zo, integendeel. Het is een ingrijpende beslissing die door een rechter genomen kan worden. Die is erop gericht om te voorkomen dat bij herhaling tot haat of geweld tegen andere mensen wordt aangezet en om ervoor te zorgen dat het, zo mogelijk, niet meer voorkomt. Uiteraard kan de rechter deze bijkomende straf alleen uitspreken als in een concreet geval blijkt dat er een dringende aanleiding toe bestaat. In die zin moet door de rechter in concreto beoordeeld worden dat hij het nodig acht om een bijkomende straf op te leggen. Als hij dat doet, is dat in het belang van de fundamentele vrijheden van andere burgers. Daarover hebben wij het bij deze delicten immers. Het zijn zeer directe aanslagen op hun vrijheid, op hun overtuigingen en hun identiteit en op de wijze waarop zij zich wensen te uiten en zij aan het maatschappelijke verkeer wensen deel te nemen. Daarover hebben wij het als wij hiertegen optreden. Het feitelijke vervolgingsbeleid is al terughoudend. Als wordt opgetreden, gaat het om het beschermen van de vrijheid van mensen om zichzelf te zijn, met hun godsdienst, levensovertuiging, identiteit, herkomst en hun uitingen. Daarom, zou ik zeggen, is deze bepaling, die uiteraard met terughoudendheid moet worden ingevoerd en moet worden toegepast, rechtvaardig. Ik heb in mijn antwoord direct een paar punten meegenomen die door de heer De Vries naar voren zijn gebracht.

De heer **De Vries** (PvdA): Dan blijft op dit punt de vraag liggen waarom dit nu moet. De minister kan wel zeggen dat wij moeten "*prévenir*", maar dan kunnen wij het gehele Wetboek van Strafrecht wel opzadelen met enorme straffen voor gevallen die niet bekend zijn, maar die zich ooit kunnen voordoen. In het Europees verdrag staat dat er beperkingen mogelijk moeten kunnen zijn die noodzakelijk zijn. Het gaat dus niet om dingen die wij ooit misschien wel eens nodig zouden willen hebben. Er moet dus een dringende aanleiding zijn om de straf aanzienlijk te verhogen en uit te breiden. De minister zegt terecht dat het geen bagatel is, maar een zware, bijkomende straf die zelfs ook afzonderlijk kan worden opgelegd. Er moet dus iets van een noodzakelijkheid zijn. De minister blijft wat mij betreft in gebreke bij het aantonen dat sprake is van noodzakelijkheid. Daar zit dan ook spanning met het Europees verdrag.

Minister **Hirsch Ballin**: Die noodzakelijkheid zit hem in de verplichting die de staat heeft tot het optreden tegen en afweren van dit soort gevaren voor de medeburgers. In antwoord op de heer Kox heb ik al gezegd dat het hier gaat om een bedreiging van burgers in hun meest fundamentele vrijheden, namelijk om zichzelf te zijn, met hun overtuiging en hun persoonlijke uitingen. Daarover gaat het bij de bepalingen van artikel 137c en volgende van het Wetboek van Strafrecht. In die zin is er sprake van een wettelijke bevoegdheid die wordt toegekend omdat die door de wetgever -- naar mijn overtuiging in overeenstemming met het verdrag -- nodig wordt geacht in een democratische samenleving ter bescherming van de fundamentele rechten van anderen. Daarna komt de beoordeling door de rechter in een concreet geval. Ik meen dus dat een en ander weldegelijk voldoet aan de eis van terughoudendheid die de heer De Vries nogmaals heeft onderstreept.

Dan kom ik op de vraag tot wie deze bepaling zich richt. Ik denk dat er op dit punt sprake is van een interpretatie van mijn woorden van vorige week die niet strookt met wat ik bedoeld heb over te brengen, ook in verhouding tot het van mij afkomstige memorie van antwoord. De heer De Vries beroept zich op enkele passages. Daarin gaat het over de bijzondere verantwoordelijkheid voor beroepsgroepen, namelijk om hun beroep op een verantwoordelijke manier uit te oefenen. Als ik het heb gehad over het bijzondere karakter van deze strafbedreiging, bedoel ik daarmee dat strafbepalingen zich altijd, per definitie, richten tot individuen aan wie wordt gevraagd om bepaalde normen niet te overtreden. Zij weten immers dat zij onder omstandigheden de bijzondere verantwoordelijkheid meedragen die eigen is aan hun beroep. Ik hoop dat ik hiermee in ieder geval de strekking van wat ik heb gezegd en geschreven voldoende heb toegelicht.

De heer De Vries is ingegaan op de afbakening tussen beroep en ambt. Ik heb de stand van de jurisprudentie en de kennis op dit terrein weergegeven. Er zal uiteraard, op het moment dat dit onderdeel van de wetgeving in werking treedt, verder moeten worden gekeken naar de toepassing. Daarbij zal ook het meer genoemde WODC-rapport worden betrokken. De constatering in datzelfde rapport over de systematiek die de wetgever heeft gekozen, met de niet gedefinieerde begrippen beroep en ambt, geldt natuurlijk ook bij andere bepalingen. Dat raakt trouwens ook een aantal bepalingen uit het materieel strafrecht. In veel delictomschrijvingen komen de begrippen beroep of ambt als bestanddeel voor.

Ik herhaal hier graag wat ik in mijn reactie op het onderzoeksrapport heb gesteld. In overleg met het Openbaar Ministerie zal ik bezien op welke wijze het beleid inzake de toepassing en de tenuitvoerlegging van deze bijkomende straffen nader kan worden vormgegeven. Ik zal daarbij ook ingaan op de begripsbepalingen van de begrippen beroep en ambt. Ik heb de Kamer in de stukken al gemeld wat op dit punt de stand van het denken in de rechtsleer en de jurisprudentie is. Ik zal dit punt van aandacht en precisie echter ook nog

uitdrukkelijk onder de aandacht brengen van het Openbaar Ministerie. Ik zal de Kamer er graag over informeren als het Openbaar Ministerie hierover verdere richtlijnen geeft.

Ik hoop dat ik hiermee de vragen die zijn gesteld in de derde termijn voldoende heb beantwoord. Ik hoop ook dat in de afweging en beoordeling van het gewicht van de hierbij in het geding zijnde belangen, de Kamer de inwerkingtreding van dit onderdeel van de wet mogelijk zal maken.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Wenst een van de leden stemming over het wetsvoorstel? Ik zie dat dit het geval is. Ik stel voor dat wij over veertien dagen stemmen over het wetsvoorstel en over de motie.

**

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 14.59 uur tot 16.30 uur geschorst.

*B

!Vrijstelling parkeerbelasting!

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- het voorstel van wet van het lid Van Dijken houdende wijziging van de Gemeentewet in verband met een vrijstelling van parkeerbelastingen voor houders van een gehandicaptenparkeerkaart (30879).

De beraadslaging wordt hervat.

*N

Mevrouw **Van Dijken**: Voorzitter. Ik dank de geachte senatoren voor hun inbreng en complimenten in mijn richting. Hun inbreng getuigt van welwillende betrokkenheid bij zowel de positie van gehandicapten in het algemeen als bij de positie van houders van een Europese GPK in het bijzonder. Maar ook hoor ik welgemeende zorgen over het feit dat in Den Haag iemand het lef heeft om in de gemeentelijke autonomie te treden. Mijn politieke wortels liggen in de gemeente. Ik herken die irritatie dus als geen ander. Ik vind, met allen die daarover een opmerking hebben gemaakt, dat terughoudendheid door het centrum zonder meer op zijn plaats is en op veel meer terreinen dan het parkeerbeleid nastrevenswaardig is. Ik kan u dan ook mijn verbazing melden toen ik de landelijke kopstukken van VVD, D66 en CDA in het debat gisteravond over de gemeenteraadsverkiezingen stellige uitspraken hoorde doen over de gemeentelijke lasten.

Als dit mijn basishouding is, waarom doe ik dan toch dit voorstel, met deze consequentie? Omdat als we dit wijzigingsvoorstel niet aannemen, we weliswaar de gemeentelijke autonomie niet inperken, maar de autonomie van mensen met een functiebeperking wel, en fors. Dan lijkt mij de

inderdaad eendimensionale vraag gerechtvaardigd wat meer beschermenswaard is: de positie van het systeem of de positie van de burger, die naast de beperkingen die zijn handicap met zich meebrengt, hinder ondervindt van een onoverzichtelijk stelsel en de facto wordt uitgesloten van het gebruik van algemene parkeerplaatsen?

Uit het feit dat een kleine 80% van de Nederlandse gemeenten -- de heer Holdijk had dit percentage goed gezien -- zijn beleid voor het parkeren met een GPK hebben ingericht conform mijn voorstel; uit het feit dat een aantal gemeenten mij het afgelopen jaar heeft benaderd met de vraag, dit voorstel op te sturen, zodat zij het alvast konden invoeren; maar bovenal uit het feit dat de VNG, na uiteraard in een vroeg stadium door mij te zijn geconsulteerd in de hoop dat de VNG het zelf zou regelen -- daar ligt ook een deel van de verklaring voor de lange aanlooptijd -- ruimhartig vertrouwt op de wijsheid van de Kamers, durf ik af te leiden dat een deel der senatoren de inperking van de gemeentelijke autonomie zwaarder laat wegen dan de gemeenten zelf noodzakelijk vinden. Senator Engels was hierin het meest uitgesproken. Ik citeer: "Lokale autonomie is het recht en het vermogen van lokale besturen om binnen de grenzen van de wet een substantieel deel van de openbare aangelegenheden krachtens hun eigen verantwoordelijkheid en in het belang van de plaatselijke bevolking te regelen en beheren." Hier valt niets tegenin te brengen, zij het dat de grenzen van de wet natuurlijk door de wetgever worden bepaald en, desgewenst, gewijzigd. "Een substantieel deel", inderdaad. Maar ik hoop toch niet met dit wijzigingsvoorstel de indruk te hebben gewekt de bodem onder de gemeentelijke autonomie te hebben willen wegslaan.

Het belang van de plaatselijke bevolking is een cruciaal element. Immers, de plaatselijke bevolking kan redelijk eenvoudig op de hoogte worden gesteld van de spelregels. Het probleem doet zich pas voor wanneer bezoekers de gemeentegrens passeren. Laat dat nou net het kenmerk van mobiliteit zijn. Mijn wijzigingsvoorstel richt zich uitsluitend op het puur om gebruikstechnische redenen afzien van een parkeerheffing op openbare bemeterde parkeerplaatsen voor houders van een GPK. Het parkeren op particuliere terreinen bevindt zich buiten onze invloedssfeer. En voor parkeren achter slagbomen doet zich het probleem van de tijdbeperving niet voor. De GPK-houder kan immers net zo lang parkeren als nodig. Misverstanden zijn daar ook ondenkbaar. Er verandert ook niets aan de zware, overigens ook wettelijk vastgestelde eisen die worden gesteld alvorens men in aanmerking kan komen voor een gehandicaptenparkeerkaart.

De gemeente blijft geheel gaan over de keuringskosten en de leges. Om mogelijke misverstanden te voorkomen, voeg ik toe dat de GPK zelf dan ook niet gratis wordt, evenmin als op kenteken gereserveerde parkeerplaatsen. Gemeenten blijven ook verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende voor gehandicapten gereserveerde plaatsen, gekenmerkt door bord E6.

Enkele senatoren hebben gevraagd naar het ontstaan van ongelijkheid. Om het in mijn woorden uit te drukken: gratis parkeren vindt iedereen wel prettig. Dat is ongetwijfeld waar, maar door mijn wijziging ontstaat er geen ongelijkheid, integendeel. Er wordt niet voorgetrokken, maar bestaande ongelijkheid wordt rechtgetrokken. Immers, een parkeerheffing kent twee componenten. Een precariodeel, waarvan het geheel verdedigbaar is om iedereen kosten in rekening te brengen voor het gebruik van openbare ruimte. Maar daarnaast zit er een sturingselement in. Door beprijzing wil men gedragsverandering stimuleren, waardoor mensen in plaats van voor de auto kiezen voor het openbaar vervoer of de fiets. Juist dat laatste treft gehandicapten. Zij hebben immers die keuze niet. Daarbij komt het probleem van een beperkt toegestane parkeertijd in combinatie met de vaak niet toegankelijke meters. Daarmee hebt u de ongelijkheid compleet in beeld. In de huidige systematiek sluiten wij houders van de GPK de facto uit van het gebruik van reguliere openbare parkeerplaatsen. Daaroverheen komt het compleet onoverzichtelijke beeld. Waaraan heb je je in Nederland in welke gemeente te houden? Mijn voorstel beoogt geen onderdeel van inkomenspolitiek te zijn, hoe verdedigbaar dat misschien ook zou zijn. Gratis parkeren, in casu het uitschakelen van de meter voor een beperkte doelgroep, is de enige praktische en direct uitvoerbare oplossing van een voor gehandicapten wezenlijk probleem. Ik wijs hierbij ook op de brief van de CG-Raad, die alle senatoren hebben ontvangen.

Voor mobiliteitsbeperkte burgers zonder auto kennen we het gemeentelijk collectief vervoer en het bovenregionaal vervoer. Van deur tot deur, voor de prijs van het ov, geen parkeerproblemen. Mijn voorstel ziet uitsluitend op mobiliteitsbeperking, niet op financiële problematiek.

Ook bij de behandeling in deze Kamer wordt aandacht gevraagd voor mogelijk misbruik. Dat is terechte aandacht, al heb ik zelf de behoefte ook het misbruik van gehandicaptenparkeerplaatsen door niet-GPK-houders daaraan toe te voegen. Misbruik valt nooit geheel uit te sluiten, bij geen enkele regeling. Wel denk ik dat het toevoegen van een barcode aan de GPK opsporing na verlies of diefstal zal vergemakkelijken. Dit voorstel heb ik via de staatssecretaris al eerder gedaan. Zij zal daar zeker op reageren.

Overeind blijft dat misbruik gestraft dient te worden, en fors ook. Maar de houder van de kaart heeft ook een eigen verantwoordelijkheid, naast zijn eigen belang. Er is een kaartkluis te koop die volstrekt diefstalproof is, aan het stuur kan worden bevestigd, met de kaart volledig zichtbaar voor controle, tegen het luttele bedrag van €49,50. Die eigen verantwoordelijkheid mogen wij best ook benadrukken.

Senator Ten Horn maakte nog een paar algemene opmerkingen betreffende het Nederlands beleid ten aanzien van gehandicapten en chronisch zieken. Waar wij als een der eersten het VN-verdrag over gelijke rechten voor hen hebben

ondertekend, moet ook ik tot mijn grote ergernis en schande vaststellen dat ratificatie ontstellend veel tijd kost. Ik vraag hiervoor in ieder overleg aandacht en ben blij dat dit geluid ook in deze Kamer te horen is. Zolang we niet via generiek antidiscriminatiebeleid de zaken netjes regelen, zullen we op onderdelen, zoals nu het parkeerbeleid, moeten blijven compenseren.

Ik sluit af. De Tweede Kamer heeft een horizonbepaling aangebracht en de regering bij motie verzocht na drie jaar een evaluatie te starten. Hoewel ik de gedachte van senator Holdijk kan volgen dat de ingreep van de Tweede Kamer leidt tot een niet alledaagse procedure, zie ik hierin geen groot probleem. De regering evalueert en zal in het geval van een gewenste of noodzakelijke verlenging een panklaar wijzigingsvoorstel voorhanden hebben, namelijk het onderhavige. Overigens merkte de heer Holdijk ook op dat adequate informatievoorziening zou helpen bij het wegnemen van de knelpunten. Op zich heeft hij daarmee een punt. In de praktijk blijkt dit echter niet eenvoudig uitvoerbaar, met name voor bezoek van elders.

Ik wil de senaat in het belang van de gehandicapten in Europa oproepen zijn weldoordachte bezwaren in te ruilen voor een pragmatische oplossing, waartegen gemeenten zich immers bij voorbaat niet hebben verzet.

*N

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. Het initiatiefvoorstel van mevrouw Van Dijken is ingegeven door een probleem waar houders van een gehandicaptenparkeerkaart vaak tegen aanlopen. Zij moeten, voordat zij met de auto op stap gaan, eerst bij de gemeente informeren of en, zo ja, voor hoelang zij parkeergeld moeten betalen op een gehandicaptenparkeerplaats. Het is een lastige situatie, die deze groep mensen beperkt in hun vrijheid. Daarnaast is het voor gehandicapten soms ook moeilijk om de parkeermeter te bereiken als er wel betaald moet worden. Gemeenten verstrekken ook ter plaatse niet altijd de informatie. Er is zeker niet altijd voldoende informatie. Het wetsvoorstel beoogt dit op te lossen door parkeren voor houders van de gehandicaptenparkeerkaart gratis te maken. Het kabinet vindt het een sympathiek voorstel en heeft mevrouw Van Dijken, zoals u weet, bij de indiening daarvan ondersteund.

Nu ben ik mij ervan bewust dat er kritische kanttekeningen te plaatsen zijn bij het wetsvoorstel. Vandaag is dat met name door de heer Engels nadrukkelijk gedaan, maar ook door mevrouw Huijbregts en mevrouw Van Bijsterveld. Die kanttekeningen betreffen met name de inperking van de gemeentelijke autonomie. Ik ben het in grote lijnen eens met hetgeen de heer Engels stelt over de lokale autonomie. Hij zei al dat hij niets anders verwachtte. Wij verschillen inderdaad nauwelijks van mening op dat punt. Ook bij mij staat de lokale autonomie van gemeenten zeer hoog in het vaandel. Hij weet dat ook uit de debatten die wij hier regelmatig voeren.

De heer Engels zal het vanuit zijn vakgebied echter met mij eens zijn dat de lokale autonomie

kan worden beperkt door de gewone wetgever. Daarvoor zitten we hier bij elkaar. Onze verzorgingsstaat is daarvan in belangrijke mate de resultante. Dat zo zijnde, heeft de heer Engels echter het gelijk aan zijn zijde met zijn impliciete stelling dat de neiging bij veel nationale politici om bepaalde zaken ook op nationaal niveau te regelen, niet mag ontaarden in een te ver doorgevoerd gelijkheidsbeginsel. Ik deel dat. Ons stelsel is juist ook gebaseerd op verschil, dat het leveren van maatwerk en het maken van eigen afwegingen in de gemeenteraad mogelijk maakt.

Toch heeft in dit geval het kabinet geoordeeld dat het initiatief van mevrouw Van Dijken zeer sympathiek is. Dit wetsvoorstel zorgt ervoor dat onze gehandicapte medemensen op een punt waarop de lokale afwegingen voor hen gevolgen hebben die ervoor zorgen dat zij niet weten waar zij aan toe zijn, zij met een hoop administratieve rompslomp worden geconfronteerd en dus feitelijk in hun mobiliteit belemmerd worden, worden geholpen door een uniforme regeling. Uiteraard dient dit geëvalueerd te worden en dient deze inperking van de lokale autonomie te worden afgeschaft -- dat is ook de stelling die ik heb ingenomen in de Tweede Kamer -- zodra er zich betere mogelijkheden voordoen om de mobiliteit van gehandicapten met betrekking tot het parkeren te bevorderen. Overigens is daar geen misverstand over. Ook de indienster is dat van mening.

Volgens mij maakt dit de bezwaren overkomelijk. Het kabinet heeft geen overwegend bezwaar tegen het voorstel. Sterker nog, het staat er sympathiek tegenover. Daar kan ik mijn bijdrage mee beëindigen.

De heer **Putters** (PvdA): Ik heb een vraag gesteld over het tegengaan van misbruik en de stand van zaken van eventueel een registratiesysteem en boetes.

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Dit punt is ook in de Tweede Kamer aan de orde geweest. Het betreft de registratie van de kaarten en eventueel het opnemen van een barcode. Mevrouw Van Dijken heeft die vraag inderdaad zojuist naar mij doorverwezen. Als het wetsvoorstel wordt aangenomen, dan gaan we zoeken naar een oplossing om het probleem van de fraude, dat op zich terecht is geconstateerd, te voorkomen. Ik heb daar al met mijn collega van Verkeer en Waterstaat contact over gehad. Een goed registratiesysteem kan hier een goede bijdrage aan leveren. Een eventuele boete kan onderdeel uitmaken van dat systeem.

*N

Mevrouw **Huibregts-Schiedon** (VVD): Voorzitter. Ik heb waardering en respect voor de bevoegenheid waarmee de indienster het wetsvoorstel in deze Kamer verdedigt. Ik had ook niet anders van haar verwacht. Het nodigt wel uit tot verdere discussie.

Zij roept deze Kamer ertoe op om onze weldoordachte bezwaren opzij te zetten voor een

pragmatische oplossing waar gemeenten zich niet tegen hebben verzet. Nu ben ik als gemeentemens wel erg gevoelig voor dat laatste argument, maar ook niet altijd. Wij maken hier namelijk een eigen afweging. Het kan zijn dat wij besluiten nemen waartegen gemeenten zich verzet hebben of verzetten en dat wij toch als zodanig besluiten. Zelfs ik als gemeentemens zal dat dan ook steunen. Het gaat hierbij toch om andere afwegingen.

De indienster zegt ook dat de bescherming van de burger uitgaat boven bescherming van het systeem. Ik heb mijn inbreng gelardeerd met het betuigen van sympathie voor het doel van dit voorstel, maar ik moet indienster teleurstellen. De weging die wij maken blijft langs dezelfde lijnen lopen die ik in eerste termijn heb beschreven.

Waar hebben we het over? Het gaat niet om de financiën -- de betaling voor de parkeerkaart moet namelijk blijven, hoewel dat in elke gemeente anders is -- maar om de pragmatische regeling. Huiselijk gezegd, het gaat om die ene handeling van het halen, betalen en weer terugbrengen van het kaartje. Ik kan mij de bezwaren daartegen goed voorstellen. In onze fractie hebben wij ons in de voorbespreking van dit wetsvoorstel uitgebreid afgevraagd en ook gediscussieerd over de vraag of aard en doel van dit voorstel niet zouden rechtvaardigen om staatsrechtelijk een oogje dicht te knijpen en hiervoor de Gemeentewet te wijzigen. Het zal indienster duidelijk zijn dat wij dat niet doen.

Ik deel de analyse van de heren Engels en Holdijk over de wijze waarop de Tweede Kamer dit wetsvoorstel tegemoet is getreden met de amendering van de horizonbepaling en de evaluatie. Daar is dat oogje een klein beetje toegeknepen en zijn de horizonbepaling en de evaluatie erin gezet om de overgang naar nieuwe systemen en nieuwe horizonten te overbruggen. De staatssecretaris heeft dat ook gezegd.

Ik heb van indienster niet gehoord hoe zij de mogelijkheden beziet van bijvoorbeeld per mobiele telefoon betalen en of zij ook daarin stimuleert en ontwikkelingen ziet die in korte tijd gerealiseerd kunnen worden. Dan zou het namelijk wel eens kunnen zijn dat de horizonbepaling die nu op vijf jaar is gesteld, heel erg dichtbij komt en wellicht ook in dat opzicht dit wetsvoorstel overbodig maakt.

Nogmaals, hoewel ik veel waardering heb voor het initiatief en de bevoegenheid en de oprechtheid waarmee dit voorstel door mevrouw Van Dijken is ingediend en behandeld, moet ik haar toch meedelen dat de VVD-fractie, om de reden die ik in eerste termijn al heb genoemd, dit voorstel niet zal steunen.

*N

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Voorzitter. Ik dank de initiatiefneemster en de staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen. Ik begrijp dat zij zich volop willen inzetten om andere vervoersproblemen dan die we vandaag bespreken, aan te pakken voor mensen met een handicap.

Ik begon mijn eerste termijn met te zeggen dat ik het eigenlijk te gênant voor woorden vind dat wij vandaag dit wetsvoorstel moeten behandelen en dat het te gênant voor woorden is dat in Nederland de vervoersmogelijkheden voor gehandicapten zo slecht en belemmerend zijn. Als wij vandaag een prima openbaarvervoerssysteem hadden, waar ook de mensen met een handicap uitstekend gebruik van zouden kunnen maken, denk ik dat er vandaag weinig aanleiding meer zou zijn om dit wetsvoorstel daadwerkelijk hier te behandelen. Dat is echter niet het geval. Helaas heb ik, ook uit de beantwoording van de bewindslieden van het ontwerpbesluit, moeten constateren dat dit in ieder geval tot 2030 zo is. Stel je eens voor: je bent nu een gehandicapte van twintig jaar en je kunt nog twintig jaar wachten voordat je gegarandeerd zonder problemen, zonder belemmeringen van het openbaarvervoerssysteem gebruik kunt maken. Dat is waar wij over spreken. Zoals ik in eerste termijn al heb gezegd, betekent dit dat mijn partij het inleveren van een klein stukje autonomie van gemeenten in deze zin verdedigbaar vindt.

Ik wil de vergelijking trekken met Europa. Als een aantal staten in Europa niet in staat blijkt om op een efficiënte manier zaken te regelen, dan krijgen wij een Europese richtlijn. Ik beschouw dit als een nationale richtlijn, omdat -- dat is al eerder aangegeven -- niet gisteren, eergisteren of jaren terug, maar heel lang geleden is gepoogd om alle gemeenten van dit probleem te overtuigen. Ik zou het dus erg pijnlijk vinden als de collegae in de Kamer zich niet ervan laten overtuigen dat dit een soort nationale richtlijn is ten opzichte van de gemeente om deze ertoe aan te zetten om in ieder geval binnen de komende vijf jaar -- het is immers een wetsvoorstel met horizonbepaling -- een betere oplossing te vinden. Ik hoop dat met de alternatieven die in de Kamer zijn genoemd, binnen vijf jaar een sluitende oplossing zal worden geleverd.

Mevrouw **Huijbregts-Schiedon** (VVD): Ik word een beetje getriggerd door de wijze waarop mijn collega ons aanspreekt. Dat is nou precies het probleem. Het doel, de aard en wat hiermee wordt beoogd, namelijk de mobiliteit, staat immers niet ter discussie. Wij kiezen echter een andere invalshoek. Ik vind het heel erg jammer als mevrouw Ten Horn ons, haar collega-fracties, vanuit de emotie oproept om dan maar, om het maar huiselijk te zeggen, een oogje toe te knijpen.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Ik roep niet uit emotie hiertoe op, al blijkt dat bij het voorbeeld misschien uit mijn stem. Wij hebben allang een verdrag over gelijke behandeling van chronisch zieken en gehandicapten. Wij hebben het in de tweeënhalf jaar dat ik in de Kamer mag zijn, al vaker gehad over de autonomie van gemeenten. Het zou toch erg pijnlijk zijn wanneer uitgerekend dit wetsvoorstel niet wordt gesteund op het principiële punt om een stapje terug te doen in de autonomie van gemeenten.

*N

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag de initiatiefneemster bedanken voor de korte, krachtige en moedige verdediging, die zij hier heeft getoond. Ik vond die erg overtuigend. Datzelfde geldt voor de staatssecretaris. Dank dus voor de antwoorden. Mijn fractie was al overtuigd van het belang van dit wetsvoorstel en is dat gebleven.

Ik heb wel een paar opmerkingen, allereerst over de lokale autonomie. Wij realiseren ons dat een spanning blijft bestaan tussen wat wij gemeenten aan verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden hebben gegeven enerzijds en wat wij centraal willen regelen anderzijds.

Tegelijkertijd blijft bij ons staan dat er hier sprake is van een gemeenteoverschrijdend probleem. Mevrouw Van Dijken heeft in haar termijn helder neergezet dat het juist gaat om een doelgroep die over gemeentegrenzen heen te maken heeft met beperkingen. Die zijn niet alleen op te lossen met een beroep op de lokale autonomie, maar vragen om een meer bovenlokale regeling. De onduidelijkheden over de vraag of mensen met een beperking ergens kunnen parkeren en of zij wel of niet de afstand naar een betaalautomaat kunnen overbruggen, worden juist aangepakt met dit wetsvoorstel, waarbij de ingreep in de lokale autonomie heel beperkt is.

Daar is nog een interessante opmerking bijgeplaatst. Er is namelijk betrekkelijk weinig of geen verzet van gemeenten geweest. Normaal gesproken weten gemeenten ons in de Kamer heel goed te vinden als hun lokale autonomie wordt aangetast. Het is aan die kant oorverdovend stil gebleven. De Kamer heeft wel vaker wetsvoorstellen aangenomen die botsten met de lokale autonomie. Nog niet zo lang geleden kregen gemeenten met de Wet investeren in jongeren opgelegd dat ze jongeren trajecten moesten aanbieden. Bij dat wetsvoorstel maakten lokale bestuurders enorm veel kabaal. Men was boos, gefrustreerd en het er niet mee eens en wij hebben het hun toch opgelegd. Bij dit wetsvoorstel heerst op dat punt oorverdovende stilte. Dat laat toch de vraag opkomen waar wij nu mee bezig zijn in de Kamer met dit bezwaar. Misschien vraagt lokale autonomie er ook om goed naar de lokale bestuurders en bijvoorbeeld naar de CG-Raad te luisteren. Dat zouden wij doen door het aannemen van dit wetsvoorstel.

Dit is voor een deel een praktische oplossing voor problemen met de mobiliteit van mensen met beperkingen, waar principes het antwoord wellicht niet bieden. Dat is mijn conclusie in deze discussie over de lokale autonomie, zeker voor zaken waar internationale handvesten nog geen praktijkoplossingen bieden.

Op het punt van de gelijke behandeling vond mijn fractie mevrouw Van Dijken erg overtuigend. Dat geldt zeker voor het punt dat het niet gaat om een financiële vrijstelling voor gehandicapten. Dat is dus ook niet het punt. Wij zijn met dit wetsvoorstel eigenlijk bezig om een bestaande ongelijkheid recht te trekken. Het gaat om een groep mensen die al geen keus hebben om

met het openbaar vervoer of de fiets te gaan maar die zijn aangewezen op hun vervoersmiddel. Op die manier wordt een ongelijkheid een stukje rechtgetrokken, zodat zij mobieler zijn en op plekken kunnen komen waar zij moeten zijn. Op dat punt heeft mevrouw Van Dijken onze twijfels zeker weggenomen.

Ik kom op het misbruik en de registratiesystemen. De staatssecretaris heeft aangegeven dat daar bij het aannemen van dit wetsvoorstel een goed plan voor zal komen. Dat vertrouwen wij de regering toe, dus daar zien wij naar uit.

Tot slot kan ik niet anders dan het volgende zeggen. Als ik terugkijk naar alle discussies die wij in de Kamer hebben gevoerd over de uitvoerbaarheid van beleid en de houdbaarheid van wetgeving, dan is ten eerste de horizonbepaling een heel goede. Die dwingt ons immers tot nadenken over de vraag of dit voor de langere termijn de beste oplossing is. Ten tweede is een evaluatie na een aantal jaren van regeringszijde helemaal niet zo'n slechte zaak. Er worden veel wetten in dit land gemaakt, die lang blijven bestaan en die niet tijdig genoeg tegen het licht worden gehouden. Gezien ook de bezwaren die hier vandaag naar voren zijn gekomen, lijkt mij dat wij heel gerustgesteld kunnen zijn dat wij vroegtijdig te horen krijgen of dit echt werkt. Wij geven het wetsvoorstel het voordeel van de twijfel.

*N

De heer **Engels** (D66): Mijnheer de voorzitter. Ik sluit mij om te beginnen van harte aan bij de beginwoorden van mijn goede collega Putters. Hij sprak over de zeer aansprekende wijze -- laat ik het op mijn manier zeggen -- waarop de voorstelster en de staatssecretaris hebben geantwoord. Dat was to the point, kort en krachtig. Daar houdt mijn fractie wel van. Daar sluit ik mij dus geheel bij aan. Ik vind dat het mijn plicht is om de voorstelster recht te doen door op een aantal punten nog even in te gaan. Ik doe dat heel kort.

Allereerst was een van de punten die mevrouw Van Dijken naar voren heeft gebracht: de inbreuk op de autonomie van de gehandicapte is belangrijker dan de inbreuk op de lokale autonomie. Ik begrijp dat vanuit de achtergrond waarmee zij met dit voorstel is gekomen. Binnen mijn fractie is de afweging echter dat voor een dergelijke afweging geen objectieve rechtvaardiging is te vinden. Dat betekent dat er ruimte is om een andere afweging te maken dan dat op voorhand de autonomie van gehandicapten zou moeten prevaleren boven de autonomie van het gemeentebestuur.

Ik kom op de opmerking die al is gereleveerd: de positie van het systeem is minder belangrijk dan de positie van de burger. Ook dat hangt sterk af van de bijzondere omstandigheden van het geval. Dat is hier ook niet de tegenstelling. Collega Holdijk heeft dat het meest pregnant verwoord door te zeggen dat het kernprobleem van dit voorstel de verhouding tussen het doel en het middel is. Dat staat hier centraal. Dat is de

eigenlijke tegenstelling en niet de vraag of een burger oploopt tegen een systeem en of dat een probleem zou opleveren.

Vervolgens heeft mevrouw Van Dijken aangegeven dat de Kamer blijkbaar meer betekenis hecht aan de lokale autonomie dan gemeenten zelf en dat de wetgever de bevoegdheid heeft om in te grijpen in de lokale autonomie. Dat laatste is op zichzelf terecht; dat is volkomen juist. Daar voeg ik dan wel het volgende aan toe. Hoewel de wetgever zeer machtig is aangezien hij rechter in eigen zaak is, zoals wij allemaal weten, heeft ook de wetgever rekening te houden met constitutionele beginselen en beginselen van internationaal recht. Onze constitutie is heel helder over decentralisatie en lokale autonomie. Althans, zij is niet zo helder, maar ik heb toegelicht waarom redelijk helder is waarom ook in dit verband de decentralisatie en de lokale autonomie spelen. Ook internationaalrechtelijk is het verdrag inzake lokale autonomie nog veel helderder over de betekenis daarvan. De wetgever mag daar dus niet lichtvaardig mee omgaan. Als wij elkaar dan toch aanspreken op verantwoordelijkheden, dan behoort het zeker in de Eerste Kamer zo te zijn dat de kwaliteit te allen tijde voorop moet staan, vooral als het gaat om de toetsing aan constitutionele en internationale beginselen.

Daarmee heb ik eigenlijk ook gereageerd op de reactie van de staatssecretaris. Zij was het in heel veel dingen met mij eens. Dat had ik ook wel verwacht en dat stel ik buitengewoon op prijs. Zij zegt dat het een beperkte en tijdelijke inbreuk is. De wetgever mag die inbreuk doen, maar ik benadruk nogmaals dat de wetgever niet onbeperkt bevoegd is. Ik voeg daar ook aan toe dat er uiteraard een weging plaatsvindt: waar liggen de grenzen? Ik heb aangegeven waar mijn fractie op dat punt staat.

De voorstelster heeft een pleidooi gehouden voor het terzijde schuiven van principiële bezwaren ten faveure van een meer pragmatische benadering van de belangen van de gehandicapten. Ik begrijp dit tegen de achtergrond van de manier waarop zij het voorstel heeft ingediend bij de Tweede Kamer en nu heeft verdedigd. Ik vraag mij echter steeds weer af -- ik kom daarmee terug op het punt van collega Holdijk -- of dat nu de tegenstelling is die hier voorligt. Ik denk het niet. De tegenstelling die voorligt, is dat wij moeten wegen of het doel dat wij willen bereiken, namelijk verbetering van de positie van de gehandicapte, moet worden bereikt met het middel dat nu voorligt. In die afweging betrek ik twee dingen.

In de eerste plaats betrek ik bij de afweging de rol en de positie van de wetgever. Wij moeten geen overregulering plegen. Wij moeten bekijken of dit de oplossing is voor het voorliggende probleem. Ik heb gezegd dat mijn fractie daarover buitengewoon ernstige twijfels heeft. In de tweede plaats zijn de twijfels zo mogelijk nog groter waar wij waarnemen dat het beginsel van de lokale autonomie, weliswaar niet in heel sterke mate, maar toch wordt ingeperkt door de wetgever. Daar hebben wij erg veel bezwaar tegen. Dat zal leidend

zijn bij de eindafweging van mijn fractie ten aanzien van dit voorstel.

De heer **Putters** (PvdA): Ik heb nog twee korte vragen. Ik wil de heer Engels ten eerste graag uitdagen om even vanuit de doelgroep mee te denken. Ik vraag hem om te reageren op het punt dat ik geprobeerd heb te maken, namelijk dat het gaat om een doelgroep die over gemeentegrenzen heen wordt belemmerd in zijn mobiliteit. Je lost dat mogelijkster niet op door alleen een beroep te doen op de lokale autonomie van iedere individuele gemeente.

Ten tweede vraag ik hem te reageren op het feit dat het van gemeentezijde zo stil is en er überhaupt geen verzet is tegen deze maatregel met een beroep op de lokale autonomie.

De heer **Engels** (D66): Dat wil ik graag doen. Als je de lokale autonomie vooropstelt op de principiële wijze waarop wij dat hebben gedaan, is dat de lokale autonomie die wij koesteren voor elke afzonderlijke gemeente. Er is voor afzonderlijke gemeenten op veel meer terreinen sprake van grensoverschrijdende kwesties. Die betreffen niet alleen deze doelgroep. De afweging is daarin wat ons betreft simpel. Elke gemeente is autonoom om te bepalen of men ook voor burgers uit andere gemeenten die gebruik willen maken van voorzieningen, een regeling wil treffen. De vraag is dus of de doorwerking van het beginsel van de lokale autonomie over de hele linie plaatsvindt, los van de vraag of hier sprake is van mobiliteit van de burger van de ene gemeente naar de andere.

De heer **Putters** (PvdA): Maar dan is de heer Engels dus bereid om de onduidelijkheid en de onzekerheid die er rondom het parkeren in gemeenten bestaan voor mensen met een handicap, te laten bestaan. Dat is de keuze die hij dan maakt. Of niet? Begrijp ik hem dan verkeerd?

De heer **Engels** (D66): Ja ...

De heer **Putters** (PvdA): Hij maakt bezwaar tegen die opmerking, maar ik kom nu toch op dat punt.

De heer **Engels** (D66): Nu gaat de heer Putters de discussie precies op de manier voeren waarvan ik in het begin heb gezegd dat ik haar zo niet wil voeren. Ik wil niet dat wij hier, als er kritiek is op het wetsvoorstel, verantwoordelijk worden gesteld voor het oplossen van problemen van gehandicapten. Dat is onze taak niet.

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter, dat zou ik de heer Engels niet in ...

De **voorzitter**: Ik zou u willen vragen om even het verhaal af te luisteren. Dan krijgt u gelegenheid voor een vervolgvraag.
**

De heer **Engels** (D66): Nu ben ik uit mijn betoog, dus wat mij betreft kan de heer Putters zijn vraag stellen.

De **voorzitter**: Dan heeft de heer Putters nu het woord.

**

De heer **Putters** (PvdA): Dat zou ik de heer Engels ook niet in de mond willen leggen. Laat ik nog één keer proberen mijn vraag anders te stellen. Als je dit probleem voor deze doelgroep niet oplost met een beroep op lokale autonomie van individuele gemeenten -- dat constateren wij -- hoe doe je dat dan wel?

De heer **Engels** (D66): Dat heeft mevrouw Ten Horn mij ook gevraagd, alsof wij, als wij kritiek leveren op een wetsvoorstel, zelf een volledig uitgewerkte oplossing vanuit de Eerste Kamer moeten aanbieden. Ik vind niet dat dit onze taak is. Ik heb wel het volgende aangegeven. Het is onze afweging of wij vinden dat het gerechtvaardigd is om dit wetsvoorstel in te zetten om de problematiek op te lossen. Als wij van oordeel zijn dat dit niet het geval is, dan zijn er andere mogelijkheden om, met het onderkennen van het beginsel van de lokale autonomie, het probleem aan te kaarten bij gemeenten en tot een oplossing te brengen. Mevrouw Van Bijsterveld heeft daarvan een aantal voorbeelden genoemd. Het is niet onze taak om in de reactie op dit wetsvoorstel een volledig uitgewerkte oplossing te bieden.

De heer Putters vroeg ook nog waarom het zo stil is bij de gemeenten. Daarvoor kun je eenzelfde type redenering ophangen. Uiteindelijk behoort een onderdeel van het wetgevend orgaan, wat de Eerste Kamer is, een eigen afweging te maken. Zij is verplicht die te maken. Daaraan ontlenuen wij ook een deel van onze legitimatie; laten we daarover heel helder zijn. Dat vind ik althans. Wij moeten bekijken of een voorliggend wetsvoorstel inhoudelijk een goed wetsvoorstel is en of het beantwoordt aan een probleem dat moet worden opgelost. Wij moeten ook bekijken of dat wetsvoorstel de toetsing aan constitutionele en internationaalrechtelijke beginselen kan doorstaan. Er zijn nog meer criteria, maar deze zijn hier relevant. Die toetsing nemen wij buitengewoon serieus. De heer Putters hoeft niet de indruk te krijgen dat hier iemand staat die namens twee fracties met zeer veel vreugde kritiek staat te uiten, wetende dat dit wellicht gevolgen zou kunnen hebben. Dat is absoluut niet het geval. Er is echter wel het nemen van verantwoordelijkheid vanuit de manier waarop je naar de functie van de Kamer en de wetgever kijkt. Dat is wat wij doen. Ik zou de heer Putters willen vragen om dat op zijn beurt te respecten. Dat doet hij wel; dat weet ik. Daar hoeft hij dus geen antwoord op te geven.

*N

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Voorzitter. Ik dank de initiatiefneemster voor de uitgebreide reactie. De CDA-fractie heeft in eerste termijn heel uitdrukkelijk uitgesproken alle begrip te hebben voor de soms moeilijke positie van gehandicapten. De CDA-fractie is ook een groot voorstander van

het opheffen van obstakels. Dat zij hier in tweede termijn herhaald. De vraag die hier nu echter heel specifiek aan de orde is, is of de centrale overheid op dit punt de gemeente moet passeren, die bevoegd is en bij uitstek in staat is om hierover te oordelen.

Er is ook nog een andere vraag aan de orde. Het gaat niet om de vrijstelling van de parkeerbelasting, zo heeft de initiatiefneemster betoogd. De vraag is dan of vrijstelling van parkeerbelasting de weg moet zijn. Wij hebben zelf inderdaad enkele mogelijkheden aangedragen die hiervoor een goed alternatief kunnen zijn. Die kunnen op gemeentelijk niveau het beste worden uitgevoerd.

Om kort te gaan: we hebben tot nu toe geen doorslaggevende argumenten gehoord die de centrale wetgever juist tot deze oplossing zouden moeten leiden.

De **voorzitter**: Dank u. Ik geef het woord aan de heer Holdijk ... O, mevrouw Ten Horn heeft nog een vraag. Mevrouw Van Bijsterveld, ik zou u willen vragen om nog even terug te komen naar het spreekgestoelte.

**

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Ik zou graag van mevrouw Van Bijsterveld willen weten hoeveel langer zij vindt dat wij er nog over moeten doen om het verdrag van gelijke rechten voor chronisch zieken en gehandicapten te ratificeren. En wat moeten we doen om dat verdrag te implementeren?

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik denk dat mevrouw Ten Horn eigenlijk van mij wil horen of ik vind dat gehandicapten zo weinig mogelijk obstakels moeten tegenkomen in hun mobiliteit. Daar ben ik het geheel mee eens, kan ik haar zeggen. Hier is echter de vraag aan de orde hoe je dat het beste kunt bereiken en wie daarvoor de aangewezen instantie is. Ik denk dat wij tot nu toe net iets anders denken over de weg waarlangs een en ander moet gebeuren. Dat doet echter aan het principe niet af.

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Ik heb mevrouw Van Bijsterveld gevraagd hoe lang we er nog over moeten doen, niet of. Want voor "of" hebben we getekend.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik weet niet of dit nu de vraag is die aan de orde is. Ik heb zelf het verdrag niet ten tonele gevoerd. Ik heb me gewoon gehouden bij het voorstel dat wij hier vandaag bespreken.

De **voorzitter**: Een laatste opmerking van mevrouw Ten Horn.

**

Mevrouw **Ten Horn** (SP): Mijn laatste opmerking is, dat ik aan collega Van Bijsterveld mee wil geven dat dit een onderdeel is van het kunnen implementeren van het verdrag, aangezien er op dit moment nog niet het uitzicht is dat chronisch zieken en gehandicapten een andere mogelijkheid

van gelijk recht van mobiliteit krijgen. Bovendien is dit nog maar een stukje.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ons standpunt is dat we juist de gemeenten toevertrouwen dat zij deze verantwoordelijkheid kunnen dragen. Wij hebben in de schriftelijke behandeling en vandaag gevraagd om een inzicht in de feitelijke situatie in gemeenten, ook gegeven die 60%-40%-verhouding en het feit dat een aantal gemeenten überhaupt geen parkeerbelasting heft. Daar hebben wij nog geen duidelijk zicht op kunnen krijgen. Wij zijn op dit moment gewoon nog niet overtuigd van die sterke argumenten.

De heer **Putters** (PvdA): In hoeverre zijn de alternatieven die mevrouw Van Bijsterveld, ook in haar eerste termijn, noemde een oplossing voor het grensoverschrijdende probleem waartegen mensen met een beperking aanlopen?

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Ik denk dat die daar stuk voor stuk een goede oplossing voor kunnen zijn. Ik heb allereerst het ter beschikking stellen van een voldoende aantal gehandicaptenparkeerplaatsen genoemd. Ik heb ook gepleit voor voldoende informatievoorziening. Dat kan bijvoorbeeld op de parkeerzuilen zelf betrekking hebben als die goed bereikbaar zijn. Dat zijn feitelijke handelingen waarin gemeenten bij uitstek een goede rol kunnen vervullen.

De heer **Putters** (PvdA): Op dat punt ben ik het met mevrouw Van Bijsterveld eens, maar het zit hem er nu juist in dat er zo ontzettend veel verschillen bestaan tussen gemeenten. Dan kan zij zeggen: dat is lokale autonomie. Dat is zo, maar mensen met beperkingen lopen er dus tegenaan dat zij zich continu moeten zien te vergewissen van de verschillen die er in al die plaatsen zijn op het gebied van dit type maatregel. Het probleem van mobiliteit over gemeentegrenzen heen en de onduidelijkheid daarover blijft voor die groep mensen bestaan.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Een zekere mate van variëteit kan het gevolg zijn van de gemeentelijke autonomie. Ik denk dat het niet betekent dat gehandicapten niet in een andere gemeente zouden kunnen parkeren. Ik neem aan dat in die andere gemeenten op zich ook voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen zijn.

De heer **Putters** (PvdA): Dat is juist het probleem waarvoor dit wetsvoorstel een oplossing biedt.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): Die plaatsen zijn mogelijkwel alleen niet gratis, maar dat is denk ik een ander verhaal. Wij pleiten wel voor het wegnemen van zoveel mogelijk obstakels voor gehandicapten.

De heer **Putters** (PvdA): Ik denk dat dat nu juist de kern van het probleem is. Bij mij roept het juist de vraag op of een wettelijke regeling toch niet proportioneel zou kunnen zijn, juist omdat het

grensoverschrijdende probleem door al deze maatregelen niet wordt opgelost.

Mevrouw **Van Bijsterveld** (CDA): U hebt wel gelijk dat een wettelijke regeling op nationaal niveau heel effectief is, maar het is de vraag of het proportioneel is. Daar denken wij iets anders over.

*N

De heer **Holdijk** (SGP): Voorzitter. Namens de fracties waarvoor ik in eerste termijn het woord voerde, wil ik graag mijn respect betuigen voor de bevolgen wijze waarop de initiatiefneemster het voorstel ook hier heeft verdedigd.

De heer Engels is er uitvoeriger over geweest, maar ik wil ook aangeven dat het de wetgever is die de grenzen van de lokale autonomie bepaalt en niet de gemeente. Als wij van dat principe zouden afstappen, dan wordt die grens volstrekt willekeurig. Dat is voor mij dus ook niet het doorslaggevende argument. Gemeenten hebben hier niet op grote schaal op de stoep gestaan en bezwaar gemaakt tegen deze regeling. Het is mij trouwens uit de stukken niet duidelijk geworden op welke gronden de VNG, de voorstanders of de tegenstanders van dit voorstel hun standpunt hebben gebaseerd.

Dan kom ik op de combinatie van horizonbepaling en evaluatie, waartegen volgens de initiatiefneemster en de staatssecretaris geen bezwaar behoeft te bestaan. Deze vraagt namelijk of zij het voor mogelijk houden dat een tussentijdse aanpassing plaatsvindt na evaluatie vóór het verval van de wet na vijf jaar. Ik kan me daar eerlijk gezegd nauwelijks iets bij voorstellen. Of het moet zo zijn dat bij die gelegenheid ook die horizonbepaling als zodanig zou gaan vervallen en dat het dus een wet met een permanente strekking zou worden. Ik dacht echter niet dat tot nu toe uit de discussie naar voren was gekomen dat dat in de bedoeling lag.

Dan kom ik op de niet-openbare parkeerterreinen. De initiatiefneemster had al in de stukken te kennen gegeven dat daar in haar ogen geen probleem lag omdat daar geen sprake is van een tijdsbeperking. Is dat nu het enige criterium voor de vraag welke belemmeringen gehandicapten kunnen ondervinden? Kan niet de bereikbaarheid van betaalpunten of iets dergelijks op niet-openbare parkeerterreinen een aspect zijn? Ik zei in eerste termijn al dat dit wetsvoorstel daar natuurlijk niet over gaat en dat die terreinen niet bestreken worden door de Gemeentewet, maar wellicht kan mevrouw Van Dijken op dit punt nog even terugkomen.

Als ik de hele discussie op me laat inwerken, moet ik zeggen dat bij onze fracties toch ernstige twijfels zijn blijven bestaan over het middel dat hier nu wordt voorgesteld. Dit wetsvoorstel heeft toch het karakter van een financiële maatregel. Het is de vraag of dit middel proportioneel is in relatie tot het doel. Wij zijn er tot hier toe niet van overtuigd dat het wetsvoorstel niet overbodig zal zijn, in relatie gezien tot andere middelen niet zijnde de ingreep door de centrale

wetgever, die desondanks wel het ongemak van gehandicapten die op autovervoer zijn aangewezen, zou kunnen wegnemen. Deels zijn die middelen reeds voorhanden. Ze zijn vanmiddag ook in de discussie gepasseerd. Deels komen ze naar alle waarschijnlijkheid binnen afzienbare tijd binnen bereik. Gegeven die omstandigheid zullen onze fracties nog overtuigd moeten worden dat dit voorstel voor ons aanvaardbaar zou zijn.

*N

Mevrouw **Van Dijken**: Voorzitter. Laat ik beginnen met het laatste deel van de brief van de VNG. Als de leden die aan mij gerichte brief willen hebben, stel ik die graag ter beschikking. Om mogelijke misverstanden weg te nemen, citeer ik uit de brief. "Gezien de verdeeldheid op dit punt in onze achterban hebben wij na raadpleging van onze genoemde commissie besloten geen standpunt in te nemen over uw initiatiefwetsvoorstel. Het is dus aan de Tweede Kamer zelf om hierover een verstandig besluit te nemen. Wij wensen u veel succes bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel." In de Tweede Kamer is dat prachtig gelukt.

Hier proef ik tot mijn diepe treurnis iets anders. Ik vind dat spijtig, mét de erkenning van de eigenstandige positie van de Eerste Kamer, mét de erkenning van de opmerkingen die gemaakt zijn over de kwaliteit van wetgeving en mét de erkenning dat het de wetgever is die ingrijpt op de autonomie en dat niet de gemeente daar als eerste de verantwoordelijkheid voor draagt. Ik vind het spijtig omdat ik ook iets meen te proeven -- en als dat nu nog het geval is, moet ik mezelf dat denk ik voornamelijk verwijten -- van onbegrip en van het niet goed in beeld hebben welke domme praktijk zich buiten de deur afspeelt voor mensen met een gehandicaptenparkeerkaart. Een gemeente regelt het inderdaad goed of niet en daar gaat de eigen burger in de eigen gemeente over. Als je echter als gehandicapte een afspraak hebt bij een roc in een andere gemeente in een zone met betaald parkeren, moet je hemel en aarde bewegen om erachter te komen hoe het parkeerbeleid daar is. Kun je daar je parkeerkaart gebruiken? Is er een beperking in tijd ondanks het feit dat je een gehandicaptenparkeerkaart hebt? Dat zijn praktische problemen.

Ik richt me voornamelijk even tot mevrouw Van Bijsterveld van de CDA-fractie. Ik vind het echt heel erg lastig als ik haar reactie hoor, terwijl ik denk: verdikkeme, in de Tweede Kamer was het kennelijk een stuk duidelijker bij haar collega's. Het gaat niet om een groot principe. Het principe dat er gelijke behandeling dient te zijn voor mensen met en mensen zonder een functiebeperking horen wij met elkaar te koesteren. Maar daar hebben wij het op dit moment niet over. Dit gaat over een heel irritant praktisch probleem. Ik wil het wel illustreren. Nadat de behandeling in de Tweede Kamer was afgerond, werd in de pers gemeld dat de Tweede Kamer het initiatiefwetsvoorstel-Van Dijken had geaccepteerd waardoor het parkeren voor gehandicapten overal eenduidig geregeld zou

worden. Tussen dat moment en de behandeling hier hebben vier mensen een "leuke" bekeuring van €60 gekregen in de overtuiging -- zij zijn niet zo goed op de hoogte van de wijze waarop het in onze rechtsstaat werkt -- dat het geregeld was. Kortom, het is een praktisch probleem: niet weten welke regels er op welke plek gelden. Je doet dan braaf je best en je bent een verantwoordelijk burger, maar je gaat dan toch voor de bijl. Dat probleem zou ik op willen lossen.

De heer Holdijk heeft terecht gezegd dat dit voorstel lang onderweg is geweest. Nou en of, het was zeker geen haastklus. In die jaren heb ik geprobeerd om samen met de VNG tot een eenduidige oplossing te komen, te zoeken naar andere oplossingen waarbij die ingreep niet nodig zou zijn. Ik ben een gemeentemens. Ik zit niet te wachten op een Den Haag dat gaat roepen: gij zult! Ik doe het wel permanent, maar dan kennelijk zonder de goedkeuring van de Eerste Kamer. Het gaat om een samenspel van factoren waardoor mensen met een functiebeperking die zijn aangewezen op het gebruik van een auto niet alleen hun normale mobiliteit niet kunnen uitoefenen, maar ook hun complete maatschappelijke participatie. Dan gaat het inderdaad over: weet je wat er van je verwacht wordt; had je dat redelijkerwijze kunnen weten?

Ik daag de Kamer uit. Bel eens een willekeurige gemeente met de vraag hoe het gehandicaptenparkeerbeleid eruit ziet in die gemeente. Ik ben benieuwd hoelang het duurt voordat zij een sluitend antwoord heeft, als zij het dezelfde dag al krijgt in plaats van de toezegging "u wordt teruggebeld, maar dat kan wel twee dagen duren". Stel dat je naar je oude werkgever toe wilt, die net als jij met een functiebeperking zit, om nog eens samen een oude route te rijden. In de praktijk betekent dit dat je eerst drie kwartier achter je pc kunt gaan zitten, waarna je nog niet alles weet. Vervolgens kun je gemeenten af gaan bellen. Sorry, dames en heren, maar ook voor senatoren geldt dat dan de koffietijd voorbij is. Het is een praktisch probleem. Ik begrijp dat de Eerste Kamer principes inbrengt. Ik begrijp haar pleidooi voor die autonomie en deel dat pleidooi. Zou de Kamer heel alstublieft met mij willen kijken naar de gewone dagelijkse wereld waarin mensen met een functiebeperking aanlopen tegen onnuts? Het gaat niet om een grote groep, maar wel om een heel grote hindernis en ergernis. Gemeenten lijden hier niet geweldig inkomensverlies door. Ik heb in Groningen -- misschien is dat leuk voor de VVD om te weten -- samen met de huidige burgemeester van Den Helder dit beleid in laten voeren. Als wij al ergens failliet door gegaan zijn, hierdoor is het in elk geval niet. Failliet zijn wij in Groningen overigens ook niet. Dit was mogelijk omdat die VVD-wethouder gewoon bereid was om even naar die dagelijkse praktijk te kijken en af te stappen van de gedachte dat gehandicapten hun handicap niet moeten exploiteren, een gedachte die ik ook weleens heb gehoord. Deze gedachte is hierbij echter niet aan de orde.

Het levert een vermindering van bureaucratie op. Misschien is dat een argument

waarmee ik de Kamer nog wel enthousiast krijg. Het scheelt in ieder geval het een aantal jaren lang tegen het licht houden van dit onderdeel van de parkeernota's en -verordeningen op gemeentelijk niveau. Het scheelt heel veel informatiestromen. In 1991 hebben wij de Europese gehandicaptenparkeerkaart ingevoerd. Het lijkt mij in dat kader mooi dat wij naar Europa kunnen communiceren aan mensen met een functiebeperking -- iedere toerist is welkom -- die Nederland bezoeken: dit zijn de regels; hier hebt u zich aan te houden; als u dat doet, dan is er niets aan de hand; komt u vooral volgend jaar weer, met uw portemonnee.

De heer Engels heeft gezegd: het mag niet zo zijn dat wij verantwoordelijk zijn voor het probleem als wij niet instemmen met dit voorstel. De Kamer is inderdaad niet verantwoordelijk voor het probleem als zij niet instemt met het voorstel. Zij kan echter wel verantwoordelijk zijn voor de oplossing. Daar vraag ik haar nogmaals naar. Zij heeft de tijd. Ik vraag de Kamer, de moeite te nemen om gewoon die praktijk voor ogen te zien van die moeder met dat gehandicapte kind die niet in een halfuur kleren kan kopen en die de meter niet bij mag en kan vullen. Die persoon heeft gewoon tijd nodig. Daarbij speelt het verhaal van de slagboom ook een rol. Op het moment dat je in een parkeergarage of op een parkeerterrein achter een slagboom parkeert, is tijd je beperkende element niet meer. Het is het samenspel: niet weten, onvoldoende tijd en onbereikbare, onbruikbare apparatuur. Dat levert gehandicapten een bovenmatige beperking op in hun maatschappelijk functioneren, een beperking die niet nodig zou hoeven zijn.

*N

Staatssecretaris **Bijleveld-Schouten**: Voorzitter. In tweede termijn hebben de leden van de Kamer mij geen concrete vragen gesteld. Ik heb zelf ook niets aan mijn inbreng in eerste termijn toe te voegen. Wat betreft het punt van de lokale autonomie kan en moet er een wegging gemaakt worden. Naar mijn idee zijn de ingebrachte bezwaren overkomelijk. Die wegging moet de Kamer uiteindelijk zelf maken.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de heer Putters graag het woord wil.

**

De heer **Putters** (PvdA): Voorzitter. Dank u wel voor de schorsing. Ik zou de Kamer willen vragen of wij het debat zouden kunnen opschorten voor beraad in de fractie en om een eventuele derde termijn te overwegen.

De **voorzitter**: Er ligt nu dus een verzoek om de beraadslaging te schorsen. Kan de Kamer zich daarin vinden?

**

De heer **Engels** (D66): Voorzitter. Is het mogelijk om nog de vraag te stellen wat de reden is van dat verzoek?

De **voorzitter**: Die mogelijkheid hebt u. De heer Putters zal u antwoord geven, naar ik aanneem.
**

De heer **Putters** (PvdA): Als fractie zouden wij graag nog willen overwegen om alsnog een motie in te dienen die met name op het punt van de lokale autonomie -- de heer Engels heeft die zo aangehaald -- nog wat meer scherpte zou kunnen brengen. Ik zou daarover graag eerst in de fractie willen spreken en willen kijken of er nog een wending in het debat bewerkstelligd kan worden.

De **voorzitter**: Dat lijkt mij een gerechtvaardigd verzoek. Dan is aldus besloten.
**

De beraadslaging wordt geschorst.

Sluitting 17.32 uur.

!Lijst van besluiten en ingekomen stukken!

*N

Lijst van besluiten:

De Voorzitter heeft na overleg met het College van Senioren besloten om:

a. de behandeling van de volgende hamerstukken (onder voorbehoud) te doen plaatsvinden op 16 februari 2010:

Wijziging van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers en enige andere wetten in verband met de harmonisatie van de uitkeringsrechten en het onder de werking van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers brengen van de commissarissen van de Koning, de burgemeesters en de bestuurders van waterschappen (30424);

Goedkeuring en uitvoering van het op 10 april 2003 te San José totstandgekomen Verdrag inzake samenwerking bij de bestrijding van sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen over zee en door de lucht in het Caribisch gebied (Trb. 2003, 82 en Trb. 2004, 54) (31355, R1848);

Wijziging van enige bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en het Burgerlijk Wetboek teneinde naast het in deze bepalingen gestelde vereiste van schriftelijkheid ook ruimte te bieden aan de ontwikkelingen op het gebied van het elektronisch verkeer (31358);

Wijziging van de Wet geluidhinder (verduidelijking 12-dagenregeling met betrekking tot internationale racecircuits) (31998);

b. de voortzetting gezamenlijke behandeling te doen plaatsvinden op 16 februari 2010:

Goedkeuring van het op 16 mei 2005 te Warschau totstandgekomen Verdrag van de Raad

van Europa ter voorkoming van terrorisme (Trb. 2006, 34) (31422, R1853);

Motie-De Vries (PvdA) c.s. over uitbreiding van strafbedreiging die een ongewenste extra drempel kan opwerpen voor het uitoefenen van een aantal grondrechten (31386, G);

c. de plenaire behandeling van de volgende brief te doen plaatsvinden op 16 februari 2010:

Subsidiariteitstoets ontwerprichtlijn minimumnormen asiel en Subsidiariteitstoets ontwerprichtlijn Procedures asiel (brief van de voorzitter van de vaste commissie voor de JBZ-Raad aan de Voorzitter van de Eerste Kamer met conceptbrief aan de Europese Commissie (32218, 32219, C);

d. de gezamenlijke handeling van de volgende wetsvoorstellen (incl. eventuele stemmingen) te doen plaatsvinden op 2 maart 2010 (i.p.v. 16 februari 2010):

Wijziging van de Provinciewet en de Gemeentewet in verband met de openbaarmaking van nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties (30425);

Harmonisatie van uitkeringsrechten van leden van de Tweede Kamer, wijzigingen in verband met de openbaarmaking van nevenfuncties en inkomsten uit nevenfuncties van leden van de Eerste en Tweede Kamer en leden van het Europees Parlement en enkele technische wijzigingen (30693);

e. de plenaire behandeling van de volgende verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften te doen plaatsvinden op 2 maart 2010:

Verslag over het verzoekschrift van J.J. te S., betreffende kwijtschelding dan wel terugbetaling heffingsrente (LXXXIV, C);

Verslag over het verzoekschrift van S.W. te E., betreffende verplichting bestuursorgaan (LXXXIV, D);

f. het voorbereidend onderzoek van het volgende wetsvoorstel te doen plaatsvinden door de vaste commissie voor

Justitie op 2 maart 2010:

Wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap met betrekking tot meervoudige nationaliteit en andere nationaliteitsrechtelijke kwesties (31813, R1873);

Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 2 maart 2010:

Wijzigingen van de Pensioenwet in verband met het uitbreiden van de werkingssfeer voor ondernemingspensioenfondsen (32141).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Wijziging van de Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen, het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere

wetten, in verband met de aanpassing van de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende jeugdsancties (31915);

Wijziging van de Wet op de architectentitel (beroepservaring, bij- en nascholingsregeling voor stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten, wijzigingen in verband met de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, alsmede enige andere wijzigingen) (32016);

Wijziging van het Burgerlijk Wetboek en enkele andere wetten in verband met lastenverlichting voor burgers en bedrijfsleven (32038).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, inzake de notawisseling houdende een verdrag tot wijziging van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek der Filipijnen nopens het vervoer door de lucht; Manilla, 23 december 2009 (griffiennr. 145857);

een, van de minister van Justitie, ten geleide van het onderzoek "Strafrechtelijke ontzetting uit beroep of ambt" (griffiennr. 145844);

een, van de minister van Financiën, ten geleide van de januari 2010 actualisatie van het Nederlands Stabiliteitsprogramma (griffiennr. 145841);

een, van de staatssecretaris van Economische Zaken, ten geleide van de Agenda 2010-2011 van de Consumentenautoriteit (griffiennr. 145841);

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, ten geleide van de CPB-notitie houdbaarheidsmaatregelen curatieve zorg (griffiennr. 145781.01).

De voorzitter stelt voor, deze missives voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning ter inzage voor de leden;

3. de volgende geschriften:

een, van G.J.C.M.P. te R., inzake Nederlandse betrokkenheid bij oorlogsvoering (griffiennr. 145846);

een, van drs. J.J.W. te D.H., inzake de muur van Israël en het Volkenrecht (griffiennr. 145845).

Deze geschriften worden van belang geacht voor de leden van de commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking;

een, van G.D., inzake behandeling wetsvoorstel 31009 (verbod bestialiteit) (griffiennr. 143763.11);

een, van R.d.G., te A., inzake toegankelijke, betrouwbare rechtspraak (griffiennr. 145851).

Deze geschriften worden van belang geacht voor de leden van de commissie voor Justitie;

een, van E.V. te D.W., inzake paspoortwet en vingerafdrukken in centrale database (31324, R1844) (griffiennr. 143395.32).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissies voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin en voor Justitie;

een, van S.T., inzake wet versterking besturing hoger onderwijs (31821) (griffiennr. 144860.26).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid;

een, van P.C.J.M. te O.P., inzake wetsvoorstel 32127 (Crisis- en herstelwet) (griffiennr. 145242.27).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissies voor Verkeer en Waterstaat, voor Justitie en voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin;

een, van M.B., inzake waarschuwing voor superonkruiden die oprukken vanwege gentedgewassen in de USA (griffiennr. 145852). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;

een, van H.M., inzake thuiszorg marktwerking (griffiennr. 145647).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin.

De Voorzitter stelt voor, deze geschriften voor kennisgeving aan te nemen.